Wednesday
04.03.2026
*Volume :10 * Issue No.236
*Email.: kamalamgujarat@gmail.com
*www.kamalamgujarat.com
*Editor :Mahesh N. Patel:- (98249 10606)

જય જય ગરવી ગુજરાત   વંદે માતરમ્

કમલમ્

ગાંધીનગર થી પ્રસિદ્ધ થતું દૈનિક
KAMALAM Daily

RNI No.:GUJGUJ/2016/73451

*Office: A-3, Plot No. R - 13, Tanishq Complex, New Greencity, Sector-26, Gandhinagar (Gujarat) 382028 *Page :04*Rs. 00.25/- *Annual Rs. 90/-

પ્રધાનમંત્રી શ્રી નરેન્દ્ર મોદીએ "આર્થિક વૃદ્ધિને ટકાવી રાખવી અને મજબૂત કરવી" વિષય પર પોસ્ટ બજેટ વેબિનારને સંબોધિત કર્યો

ભારતે ઘણા દેશો સાથે મુક્ત વ્યાપાર કરારો (FTAs) પર હસ્તાક્ષર કર્યા છે, આપણા માટે તકોના વિશાળ દ્વાર ખુલ્યા છે, અને આવી સ્થિતિમાં ગુણવત્તા સાથે ક્યારેય બાંધછોડ ન કરવી તે આપણી જવાબદારી છેઃ પ્રધાનમંત્રી

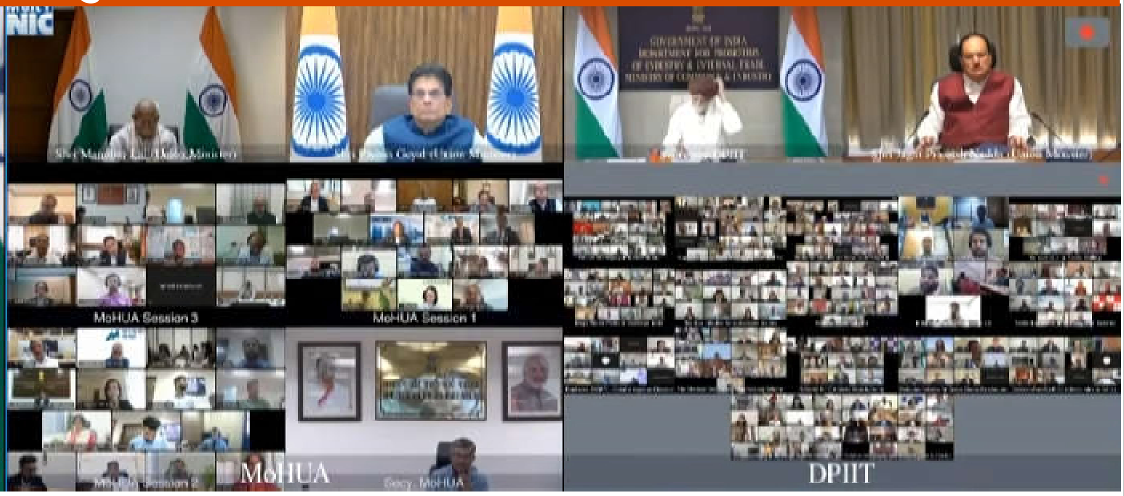

જે ઉદ્યોગો સમયસર ક્લીન ટેકનોલોજીમાં રોકાણ કરશે તેઓ આવનારા વર્ષોમાં નવા બજારોમાં વધુ સારી પહોંચ બનાવી શકશેઃ પ્રધાનમંત્રી

કમલમ્,

પ્રધાનમંત્રી શ્રી નરેન્દ્ર મોદીએ આર્થિક વૃદ્ધિને ટકાવી રાખવી અને મજબૂત કરવી" થીમ પર કેન્દ્રિત બજેટ વેબિનાર શ્રેણીના બીજા હપ્તાને સંબોધિત કર્યો હતો. પાછલા અઠવાડિયાના વેગને યાદ કરતા, પ્રધાનમંત્રીએ નોંધ્યું હતું કે પ્રથમ વેબિનાર અત્યંત સફળ રહ્યો હતો અને બજેટની જોગવાઈઓના અમલીકરણ અંગે ઉત્તમ સૂચનો પ્રાપ્ત થયા હતા. પ્રધાનમંત્રીએ ભારપૂર્વક જણાવ્યું હતું કે વર્તમાન વેબિનાર દેશની આર્થિક વૃદ્ધિને સતત શક્તિ પૂરી પાડવા સાથે આંતરિક રીતે જોડાયેલો છે. પ્રધાનમંત્રીએ અવલોકન કર્યું કે જેમ જેમ વૈશ્વિક સપ્લાય ચેઈન ફરીથી આકાર લઈ રહી છે, ભારતની મજબૂત અર્થવ્યવસ્થા વિશ્વ માટે આશાનું કિરણ બની ગઈ છે. "અર્થવ્યવસ્થાની ઝડપી પ્રગતિ 'વિકસિત ભારત' માટે એક વિશાળ પાયો છે", તેમ શ્રી મોદીએ ટિપ્પણી કરી હતી. સરકારના સ્પષ્ટ વિઝન અને સ્પષ્ટ સંકલ્પની પુનઃપુષ્ટિ કરતા, પ્રધાનમંત્રીએ **"Buildmore, produce more, connect more, and export more"** (વધુ નિર્માણ કરો, વધુ ઉત્પાદન કરો, વધુ જોડાણ કરો અને વધુ નિકાસ કરો) ના મૂળ મંત્રોનું પુનરાવર્તન કર્યું. પ્રધાનમંત્રીએ વધુમાં જણાવ્યું કે, "ચોક્કસપણે, આજે તમારી વચ્ચે જે વિચાર-વિમર્શ થશે અને આ ચર્ચાઓમાંથી જે સૂચનો ઉભરી આવશે તે મુખ્ય ભૂમિકા ભજવશે." વિવિધ ક્ષેત્રો વચ્ચેના સુમેળને સંબોધતા, પ્રધાનમંત્રીએ સમજાવ્યું કે ઉત્પાદન **(manufacturing)**, લોજિસ્ટિક્સ, **MSMEs** અને શહેરી કેન્દ્રો એ અલગ-અલગ વિભાગો નથી પરંતુ એક જ આર્થિક સંરચનાના એકબીજા સાથે જોડાયેલા સ્તંભો છે. તેમણે વિગતવાર જણાવ્યું કે કેવી રીતે ઉત્પાદન નિકાસને વેગ આપે છે જ્યારે સ્પર્ધાત્મક **MSMEs** લવચીકતા અને નવીનતાને પ્રોત્સાહન આપે છે. શ્રી મોદીએ ખાતરી આપી હતી કે "આ વર્ષના બજેટે આ તમામ સ્તંભોને ખૂબ જ મજબૂતી આપી છે." પ્રધાનમંત્રીએ ચેતવણી આપી હતી કે ઉદ્યોગ, નાણાકીય સંસ્થાઓ અને રાજ્ય સરકારોની સક્રિય ભાગીદારી વિના માત્ર નીતિગત દિશા પરિણામ આપતી નથી. તેમણે હિતધારકોને ઉત્પાદન અને પ્રોડક્શન વધારવા અને ખર્ચના માળખાને વધુ સ્પર્ધાત્મક બનાવવા અંગેની ચર્ચાઓને પ્રાથમિકતા આપવા વિનંતી કરી. "આ દિશાઓમાં તમારા સૂચનો વિકાસને દેશના દરેક ખૂણે પહોંચાડવામાં મહત્વપૂર્ણ રહેશે" તેમ શ્રી મોદીએ જણાવ્યું હતું. પ્રધાનમંત્રીએ મુખ્ય ક્ષમતાઓને મજબૂત કરવા અને ઉત્પાદન ક્ષેત્રમાં રહેલા અવરોધોને દૂર કરવાના સરકારના પ્રયાસો પર પ્રકાશ પાડ્યો હતો. શ્રી મોદીએ જણાવ્યું હતું કે, "ડેડિકેટેડ રેર અર્થ કોરિડોર અને કન્ટેનર ઉત્પાદન જેવા ક્ષેત્રો પરનું ધ્યાન વ્યાપાર ઈકોસિસ્ટમને મજબૂત બનાવવાનો ઉદ્દેશ્ય ધરાવે છે."

પ્રધાનમંત્રીએ બજેટમાં જાહેર કરાયેલા 'બાયોફાર્મા શક્તિ મિશન' પર પણ ધ્યાન દોર્યું હતું, જેનો ઉદ્દેશ્ય ભારતને બાયોલોજિક્સ અને નેક્સ્ટ જનરેશન થેરાપી માટે વૈશ્વિક હબ તરીકે સ્થાપિત કરવાનો છે. "અમે અદ્યતન બાયોફાર્મા સંશોધન અને ઉત્પાદનમાં નેતૃત્વ તરફ આગળ વધવા માંગીએ છીએ," તેમ શ્રી મોદીએ ઈચ્છા વ્યક્ત કરી હતી. બદલાતા વૈશ્વિક ગતિશીલતાના સંદર્ભમાં, પ્રધાનમંત્રીએ ટિપ્પણી કરી કે વિશ્વ સક્રિયપણે વિશ્વસનીય અને સ્થિતિસ્થાપક ઉત્પાદન ભાગીદારોની શોધ કરી રહ્યું છે. તેમણે હિતધારકોને આત્મવિશ્વાસ સાથે રોકાણ કરવા, અત્યાધુનિક ટેકનોલોજી અપનાવવા, સંશોધનમાં નોંધપાત્ર રોકાણ કરવા અને વૈશ્વિક ગુણવત્તાના ધોરણો જાળવવા વિનંતી કરી. પ્રધાનમંત્રીએ ભાર મૂક્યો કે, "ભારત પાસે આ ભૂમિકા મજબૂતીથી ભજવવાની તક છે." મુક્ત વ્યાપાર કરારો **(FTAs)** નો ઉલ્લેખ કરતા પ્રધાનમંત્રીએ જણાવ્યું હતું કે આ કરારોએ તકોના વિશાળ દ્વાર ખોલી દીધા છે, જેનાથી ભારતીય ઉદ્યોગ પર ગુણવત્તા પર ભાર મૂકવાની નવી જવાબદારી આવી છે.

તેમણે યુઝર-ફ્રેન્ડલી ઉત્પાદનો બનાવવા માટે આંતરરાષ્ટ્રીય ગ્રાહકોની પસંદગીઓ અને સુવિધા પર સંશોધન કરવાની જરૂરિયાત પર ભાર મૂક્યો હતો. શ્રી મોદીએ હાઈલાઈટ કર્યું કે, "ત્યારે જ આપણે મુક્ત વ્યાપાર કરારો દ્વારા નિર્મિત તકોનો લાભ ઉઠાવી શકીશું." **MSME** ક્ષેત્ર અંગે પ્રધાનમંત્રીએ નોંધ્યું હતું કે તાજેતરના વર્ગીકરણ સુધારાએ નાના સાહસોમાં વિસ્તરણના ડરને દૂર કર્યો છે. જ્યારે સરકાર ક્રેડિટ એક્સેસ અને ટેકનોલોજી અપગ્રેડની સુવિધા આપવાનું ચાલુ રાખે છે, ત્યારે તેમણે ભારપૂર્વક જણાવ્યું હતું કે તેની સાચી અસર **MSMEs** ના વૈશ્વિક સ્પર્ધામાં પ્રવેશવા પર આધારિત છે. શ્રી મોદીએ ભાર મૂક્યો કે, "હવે સમય આવી ગયો છે કે **MSMEs** તેમની ઉત્પાદકતામાં વધુ વધારો કરે, તેમના ગુણવત્તાના ધોરણો ઉંચા કરે અને ડિજિટલ પ્રક્રિયાઓ અને મજબૂત વેલ્યુ ચેઈન સાથે જોડાય." પ્રધાનમંત્રીએ આ વર્ષના બજેટમાં રેકોર્ડ મૂડી ખર્ચ **(capital expenditure)** દ્વારા સમર્થિત ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર અને લોજિસ્ટિક્સને રાષ્ટ્રીય વિકાસ વ્યૂહરચનાના મુખ્ય સ્તંભો તરીકે ઓળખાવ્યા હતા. તેમણે હાઈ-સ્પીડ રેલના વિસ્તરણ, મલ્ટિ-મોડલ કનેક્ટિવિટી અને શિપ રિપેર સુવિધાઓને કાર્યક્ષમતા માટે આવશ્યક પગલાં તરીકે ગણાવ્યા હતા. તેમણે પ્રેક્ષકોને યાદ અપાવ્યું કે, "આ ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચરનો વાસ્તવિક લાભ ત્યારે જ મળશે જ્યારે ઉદ્યોગ અને રોકાણકારો તેમની વ્યૂહરચના તે મુજબ ગોઠવશે." શહેરીકરણ પર પ્રધાનમંત્રીએ જણાવ્યું હતું કે ભારતની ભાવિ વૃદ્ધિ તેના શહેરોના અસરકારક આયોજન અને સંચાલન સાથે જોડાયેલી છે. તેમણે ટિયર-**II** અને ટિયર-**III** શહેરો કેવી રીતે નવા ગ્રોથ એન્કર તરીકે કામ કરી શકે તે અંગે સૂચનો મંગાવ્યા હતા. શ્રી મોદીએ કહ્યું હતું કે આ સંદર્ભમાં સૂચનો મહત્વપૂર્ણ રહેશે. પ્રધાનમંત્રીએ સસ્ટેનેબિલિટી (ટકાઉપણું) તરફના વૈશ્વિક પરિવર્તન વિશે વાત કરતા નોંધ્યું હતું કે બજારો હવે ખર્ચની સાથે પર્યાવરણીય પ્રભાવ પર પણ નજર રાખે છે. તેમણે 'કાર્બન કેપ્ચર, યુટિલાઈઝેશન એન્ડ સ્ટોરેજ મિશન' ને એક મહત્વપૂર્ણ પગલું ગણાવ્યું અને વ્યવસાયોને તેમની મુખ્ય વ્યાપાર વ્યૂહરચનાઓમાં ક્લીન ટેકનોલોજીને એકીકૃત કરવા વિનંતી કરી.

PM એ અવલોકન કર્યું કે, "જે ઉદ્યોગો સમયસર ક્લીન ટેકનોલોજીમાં રોકાણ કરે છે તેમને આવનારા વર્ષોમાં નવા બજારોમાં વધુ સારી પહોંચ મળશે." પ્રધાનમંત્રીએ 'વિકસિત ભારત' ના લક્ષ્યને હાંસલ કરવા માટે "સામૂહિક માલિકી" **(collective ownership)** માટે હાકલ કરી હતી. તેમણે સહભાગીઓને માત્ર ચર્ચાથી આગળ વધીને સરકારના ફ્રેમવર્ક સાથે ભાગીદારીમાં વેગ લાવવા વિનંતી કરી હતી. પ્રધાનમંત્રીએ અંતમાં જણાવ્યું હતું કે, "તમારું દરેક સૂચન અને તમારો દરેક અનુભવ જમીન પર ઉત્તમ પરિણામો લાવવાની ક્ષમતા ધરાવે છે."

મુખ્યમંત્રી શ્રી ભૂપેન્દ્ર પટેલે અમદાવાદમાં હોળી પર્વની ઉજવણીમાં સહભાગી થઈ હોળી દર્શન કર્યા

મુખ્યમંત્રીશ્રીએ મેમનગરના માનવમંદિર ખાતે વૈદિક હોળીના દર્શન-પરિક્રમા કરી રાજ્યના નાગરિકોની સુખાકારી, સમૃદ્ધિ અને સર્વાંગી વિકાસ માટે પ્રાર્થના કરી

કમલમ્,

મુખ્યમંત્રી શ્રી ભૂપેન્દ્ર પટેલે આજે હોળીના પવિત્ર પર્વ નિમિત્તે અમદાવાદના મેમનગર વિસ્તારમાં આયોજિત હોળી દર્શન કાર્યક્રમમાં પ્રત્યક્ષ સહભાગી થઈ નાગરિકો સાથે પર્વની હર્ષોલ્લાસપૂર્વક ઉજવણી કરી હતી. આ વર્ષે મેમનગરમાં માનવમંદિર ખાતે પર્યાવરણના જતનનો સંદેશ આપતી 'વૈદિક હોળી' પ્રગટાવવામાં આવી હતી. મુખ્યમંત્રીશ્રીએ પરંપરાગત હોળી પૂજન વિધિમાં શ્રદ્ધાપૂર્વક ભાગ લીધો હતો અને પ્રગટાવવામાં આવેલી હોળીના દર્શન-પરિક્રમા કરી રાજ્યના નાગરિકોની સુખાકારી, સમૃદ્ધિ અને સર્વાંગી વિકાસ માટે પ્રાર્થના કરી હતી. આ તકે મુખ્યમંત્રી શ્રી ભૂપેન્દ્ર પટેલે જણાવ્યું હતું કે, હોળીનું આ પવિત્ર પર્વ અસત્ય પર સત્યના વિજયનું અને રંગોનું પર્વ છે. આ તહેવાર આપણા સૌના જીવનમાં રાગ-દ્વેષ ભૂલીને એકબીજાને સ્નેહથી મળવાનો અને સામાજિક સમરસતાનો સંદેશ આપે છે. આપણે સૌ સાથે મળીને આ રંગોત્સવને એવી રીતે ઉજવીએ કે જેનાથી પર્યાવરણનું પણ જતન થાય. વૈદિક હોળી પ્રગટાવીને અહીં પર્યાવરણ પ્રત્યે જે જાગૃતિ દર્શાવવામાં આવી છે તે પ્રશંસનીય છે. હોળી દર્શન બાદ મુખ્યમંત્રીશ્રીએ પ્રખ્યાત માનવમંદિરની મુલાકાત લઈને ભગવાનના દર્શન કરીને ધન્યતા અનુભવી હતી. મુખ્યમંત્રીશ્રીએ આ મુલાકાત દરમિયાન ઉપસ્થિત ભાવિક ભક્તો અને સ્થાનિક નગરજનો સાથે પર્વની શુભેચ્છાઓની આપ-લે કરી હતી. મુખ્યમંત્રીશ્રીની આ મુલાકાત સમયે અમદાવાદ મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશનના સ્ટેન્ડિંગ કમિટી ચેરમેન શ્રી દેવાંગભાઈ દાણી, છસ્જીના ચેરમેન શ્રી ધરમશીભાઈ દેસાઈ અને કોર્પોરેશનના હોદેદારો, સ્થાનિક કાઉન્સિલરશ્રીઓ, અગ્રણીઓ, પદાધિકારીઓ અને મોટી સંખ્યામાં શ્રદ્ધાળુઓ ઉપસ્થિત રહ્યા હતા.

તંત્રી સ્થાનેથી......

NITI આયોગે તેના સ્ટેટ સપોર્ટ મિશન (SSM) હેઠળ પ્રાકૃતિક ખેતી પર બે દિવસીય રાષ્ટ્રીય વર્કશોપનું આયોજન કર્યું હતું, જેમાં દેશભરના ખેડૂતો, નીતિ ઘડવૈયાઓ, વૈજ્ઞાનિકો, સ્ટાર્ટ-અપ્સ અને નાગરિક સમાજ સંગઠનોને એકસાથે લાવવામાં આવ્યા હતા. વર્કશોપનું મુખ્ય આકર્ષણ પ્રાકૃતિક ખેતી પરના તાલીમ માર્ગદર્શિકા (ટ્રેનિંગ મેન્યુઅલ) નું લોન્ચિંગ હતું જે હિન્દી અને અંગ્રેજીમાં વિકસાવવામાં આવ્યું છે, જેનો ઉદ્દેશ્ય ખેડૂતો, વિસ્તરણ અધિકારીઓ અને ક્ષેત્ર-સ્તરના કાર્યકર્તાઓને પ્રાકૃતિક ખેતીની પદ્ધતિઓ પર પ્રદેશ-સંગત અને વ્યવહારુ જ્ઞાન સાથે સશક્ત બનાવવાનો છે. વર્કશોપમાં ગુજરાત અને મહારાષ્ટ્રના માનનીય રાજ્યપાલ શ્રી આચાર્ય દેવવ્રતજીએ વર્ચ્યુઅલ સંબોધન કર્યું હતું, જેમણે ટકાઉ, ખેડૂત-કેન્દ્રિ કૃષિ પ્રણાલીના મહત્વ અને જમીનનું સ્વાસ્થ્ય સુધારવામાં, ઇનપુટ ખર્ચ ઘટાડવામાં અને ખેડૂતોની આવક વધારવામાં પ્રાકૃતિક ખેતીની ભૂમિકા પર ભાર મૂક્યો હતો. આ કાર્યક્રમમાં જૂનાગઢ કૃષિ યુનિવર્સિટી, ડૉ. વાય.એસ. પરમાર યુનિવર્સિટી ઓફ હોર્ટિકલ્ચર એન્ડ ફોરેસ્ટ્રી અને ગુજરાત નેચરલ ફાર્મિંગ સાયન્સ યુનિવર્સિટી સહિતની અગ્રણી શૈક્ષણિક અને સંશોધન સંસ્થાઓની સક્રિય ભાગીદારી જોવા મળી હતી. પંજાબ, રાજસ્થાન, મધ્ય પ્રદેશ, ગુજરાત, મહારાષ્ટ્ર, કર્ણાટક, આંધ્ર પ્રદેશ, કેરળ અને ઓડિશાના ખેડૂતો, કૃષિ અધિકારીઓ અને કૃષિ વિજ્ઞાન કેન્દ્ર (KVK) ના વૈજ્ઞાનિકોએ વિચાર-વિમર્શમાં ભાગ લીધો હતો, જે પ્રાકૃતિક ખેતીના પરિવર્તનમાં અખિલ ભારતીય રસને પ્રતિબિંબિત કરે છે. APEDA, NABARD, સહકાર મંત્રાલય, પશુપાલન અને ડેરી વિભાગ (DAHD), પર્યાવરણ, વન અને આબોહવા પરિવર્તન મંત્રાલય અને ATARIs સહિતની મુખ્ય કેન્દ્રીય સંસ્થાઓ અને મંત્રાલયો અધિકારીઓએ પણ વર્કશોપમાં હાજરી આપી હતી અને સંપાત (convergence), પ્રમાણપત્ર, બજાર જોડાણો અને સંસ્થાકીય સહાય પર આંતરદૃષ્ટિ શેર કરી હતી. વર્કશોપમાં એગ્રી-સ્ટાર્ટઅપ્સ, નાગરિક સમાજ સંગઠનો, અગ્રણી ખેડૂતો અને ખેડૂત ઉત્પાદક જૂથો સહિતની ભાગીદારી પણ જોવા મળી હતી, જે ભારતમાં પ્રાકૃતિક ખેતીને ટેકો આપતી વધતી જતી ઇકોસિસ્ટમ પર પ્રકાશ પાડે છે. વર્કશોપના પ્રથમ દિવસે કુલ ૭૭૦ સહભાગીઓએ હાજરી આપી હતી. એક ઓપન હાઉસ ચર્ચા હાથ ધરવામાં આવી હતી, જે ખેડૂતો અને પ્રેક્ટિશનર્સને તેમની ચિંતાઓ, ક્ષેત્ર-સ્તરના પડકારો અને દત્તક લેવા (adoption), પ્રમાણપત્ર, બજાર અને પ્રાકૃતિક ખેતી માટે સંસ્થાકીય સહાય સંબંધિત શંકાઓ પર ખુલ્લેઆમ ચર્ચા કરવા માટે એક પ્લેટફોર્મ પૂરું પાડે છે. પ્રથમ દિવસ મજબૂત ફિલ્ડ પ્રદર્શન, પુરાવા-આધારિત માન્યતા અને ખેડૂત-પ્રેરિત મોડેલોની જરૂરિયાત પર સર્વસંમતિ સાથે પૂર્ણ થયો હતો. બીજા દિવસે વર્કશોપમાં ફિલ્ડ વિઝિટ અને જીવંત પ્રદર્શન પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવામાં આવ્યું હતું, જે સહભાગીઓને જમીન પર પ્રાકૃતિક ખેતીની પદ્ધતિઓનું અવલોકન કરવા અને પ્રેક્ટિશનરો સાથે સીધો સંવાદ કરવા સક્ષમ બનાવે છે. ફિલ્ડ વિઝિટમાં વિવિધ વિદેશી પાકો માટે પ્રાકૃતિક ખેતીના પેકેજ ઓફ પ્રેક્ટિસ તેમજ ખેતર પર અને ઓટોમેશન સેટઅપ દ્વારા બાયો ઇનપુટ્સની તૈયારીઓનું નિદર્શન સામેલ હતું.

કમલમ્,

હોળી ધૂળેટી નો પાવન પર્વ વ્યારા ચિલ્ડ્રન હોમ ખાતે ઉજવવામાં આવ્યો, શ્રી કૃણાલ પ્રધાન દ્વારા હોળી ધૂળેટીના પર્વ નિમિત્તે ચિલ્ડ્રન હોમ ના બાળકોને રંગ, પિચકારી, મીઠાઈઓ તથા પુસ્તકો આપી અનોખી રીતે હોળીનો પર્વ ઉજવવામાં આવ્યો. આ કાર્યક્રમમાં તાપી જિલ્લા યુવા પ્રમુખ શ્રી વિશાલ પટેલ, વ્યારા નગર સંગઠન પ્રમુખ શ્રી પિંકલ પંચાલ, નગરસેવક શ્રી કુલીન પ્રધાન તથા કમલમ ન્યુઝ ના રાકેશ વાળા ઉપસ્થિત રહ્યા હતા.

IIT ગાંધીનગર અને ઈન્ટરનેશનલ વોટર મેનેજમેન્ટ ઈન્સ્ટિટ્યૂટે જળ અને આબોહવા નીતિ સંશોધનને મજબૂત કરવા વ્યૂહાત્મક ભાગીદારીની શોધ કરી

આ સહયોગનો ઉદ્દેશ્ય વિજ્ઞાન અને નીતિ વચ્ચે સેતુ બાંધવાનો, ભૂગર્ભજળ સંશોધનને આગળ વધારવાનો અને આજીવિકા, જળ સુરક્ષા અને આબોહવા સ્થિતિસ્થાપકતા માટે આંતરશાખાકીય ઉકેલો બનાવવાનો છે

ભારતીય ટેકનોલોજી સંસ્થાન ગાંધીનગર (IITGN) એ ફેબ્રુઆરી ૨૬, ૨૦૨૬ ના રોજ જળ સંશોધન, આબોહવા સ્થિતિસ્થાપકતા અને નીતિ જોડાણમાં સહયોગ મજબૂત કરવા માટે ઈન્ટરનેશનલ વોટર મેનેજમેન્ટ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ (IWMI) ના ડાયરેક્ટર જનરલ અને તેમની ટીમ સાથે વિગતવાર ચર્ચા માટે યજમાની કરી હતી. આ બેઠક એક એવી ભાગીદારીને ઔપચારિક બનાવવાની દિશામાં એક મહત્વપૂર્ણ પગલું છે જે સખત વૈજ્ઞાનિક સંશોધનને ક્ષેત્ર-સ્તરના કાર્યક્ષમ પ્રભાવ સાથે જોડવા માંગે છે. પર્યાવરણીય અર્થશાસ્ત્રના ફેકલ્ટી, પ્રો. પ્રહર્ષ પટેલે ગુજરાત અને પશ્ચિમ ભારતમાં ભૂગર્ભજળના ઘટાડાની તુલનાત્મક સમીક્ષા શેર કરીને ચર્ચાઓની શરૂઆત કરી હતી, અને નોંધ્યું હતું કે ગુજરાતના કેટલાક પ્રદેશોએ વધુ ઘટાડાને અટકાવવા માટેની નીતિઓ સાથે પ્રયોગો કર્યા છે. આ આદાનપ્રદાને વ્યવહારિક નીતિ અને જમીની કાર્યવાહી માટે વિજ્ઞાન-સમર્થિત અને સામાજિક રીતે આધારિત જળ વ્યવસ્થાપન સંશોધનના મહત્વ પર ભાર મૂક્યો હતો. IITGN ના સંશોધન અને વિકાસના ડીન, પ્રો. વિમલ મિશ્રાએ તેમના પ્રારંભિક વક્તવ્યમાં સંસ્થાના નવા સ્થાપિત આંતરશાખાકીય સંશોધન ક્લસ્ટરો પર પ્રકાશ ફેંક્યો હતો, જેમાં આબોહવા, જળ અને ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર; અદ્યતન સામગ્રી; ઊર્જા; હેલ્થકેર અને મેડટેક; અને AI નો સમાવેશ થાય છે. પ્રો. મિશ્રાએ સમજાવ્યું કે, "ક્લસ્ટર મોડેલ વિવિધ ક્ષેત્રોમાં લવચીક સહયોગને પ્રોત્સાહિત કરવા માટે રચાયેલ છે, જે સંશોધકોને ભૂગર્ભજળની ટકાઉપણું, આબોહવા અનુકૂલન અને સંસાધન શાસન જેવા જટિલ પડકારોને સામૂહિક રીતે ઉકેલવા માટે સક્ષમ બનાવે છે." બંને સંસ્થાઓએ સંયુક્ત રીતે સંશોધન પહેલ, નીતિ સંવાદો અને ક્ષેત્ર-આધારિત પ્રોજેક્ટ્સ વિકસાવતી વખતે, આ સંશોધન ક્લસ્ટરોમાં સામેલ ફેકલ્ટી સાથે કામ કરવામાં રસ દાખવ્યો હતો. મુલાકાતી પ્રતિનિધિઓમાં ડૉ. માર્ક સ્મિથ, ડાયરેક્ટર જનરલ, IWMI; ડૉ. આલોક સિક્કા, દેશના પ્રતિનિધિ, IWMI; શ્રી શિલ્પ વર્મા, નાયબ દેશ પ્રતિનિધિ, IWMI; અને આણંદ ખાતે આવેલી IWMI ની ઓફિસના અધિકારીઓ, નિકુંજ ઉસદડિયા અને પુંજન પટેલનો સમાવેશ થાય છે. ડૉ. માર્ક સ્મિથે ટાટા ટ્રસ્ટ્સના સમર્થન સાથે ૨૦૦૧ માં શરૂ થયેલા તેમના જળ નીતિ કાર્યક્રમ (Water Policy Programme) ના ઉત્ક્રાંતિ વિશે માહિતી આપી હતી. ડૉ. સ્મિથે જણાવ્યું કે, "આ કાર્યક્રમ એક સ્પષ્ટ આદેશ સાથે સ્થાપિત કરવામાં આવ્યો હતો: વિજ્ઞાનને નીતિ અને ક્ષેત્રીય કાર્યવાહીમાં અનુવાદિત કરવાનો. જો કે તે જળ સંશોધનમાં મૂળ ધરાવે છે, પરંતુ તેનો વ્યાપ આજીવિકા, ઊર્જા અને વ્યાપક સામાજિક-આર્થિક પ્રણાલીઓ સુધી વિસ્તરેલો છે." વર્ષોથી, તેણે એ સુનિશ્ચિત કરવા માટે કામ કર્યું છે કે વૈજ્ઞાનિક પુરાવાઓ જાહેર નીતિ અને વિકાસ પ્રથાને અર્થપૂર્ણ રીતે આકાર આપે. તેમણે એ વાત પર પણ ભાર મૂક્યો હતો કે, "જોકે IWMI એક વૈશ્વિક સંસ્થા છે, તે ઘણી રીતે ગુજરાતી છે કારણ કે આણંદ સ્થિત IWMI-ટાટા પ્રોગ્રામે જળ ક્ષેત્રમાં અસાધારણ સંશોધન અને પ્રભાવ પેદા કર્યો છે." આ સમજૂતી કરાર (MoU) હેઠળ, IITGN અને IWMI જળ, ખોરાક અને ઈકોસિસ્ટમ્સ; જળ, આબોહવા પરિવર્તન અને સ્થિતિસ્થાપકતા; અને જળ, વૃદ્ધિ અને સમાવેશની થીમ પર સહયોગ કરશે, જે જળ વ્યવસ્થાપન, આબોહવા ક્રિયા, ખાદ્ય અને જમીન પ્રણાલી અને સંસાધન શાસનમાં વિજ્ઞાન, ટેકનોલોજી અને ડિજિટલ નવીનતાને આગળ વધારશે. આ ભાગીદારી પ્રાયોગિક નીતિ સંશોધનને પ્રોત્સાહન આપવામાં, આંતરશાખાકીય કાર્યક્રમો વિકસાવવામાં, રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય એજન્સીઓને સંયુક્ત સંશોધન પ્રસ્તાવો સક્ષમ કરવામાં, વિદ્યાર્થીઓની ઈન્ટર્નશિપ, સહ-આયોજિત તાલીમ કાર્યક્રમો અને સેમિનારો, અને ભારત અને વૈશ્વિક સ્તરે હિતધારકો સાથે જોડાણ મજબૂત કરવા માટે સહિયારી આઉટરીચ (સંપર્ક) માં મદદ કરશે. IITGN ના ડાયરેક્ટર પ્રો. રજત મૂનાએ પ્રેરિત વિદ્યાર્થીઓની IITGN ની વાઈબ્રન્ટ ઈનોવેશન ઈકોસિસ્ટમ વિશે માહિતી શેર કરી હતી, જેમાં તેના રિસર્ચ પાર્કનો સમાવેશ થાય છે જે જળ, કૃષિ, આબોહવા વિજ્ઞાન અને આર્ટિફિશિયલ ઈન્ટેલિજન્સના સંગમ પર કામ કરતા ૩૦ થી વધુ સ્ટાર્ટઅપ્સને ઈન્ક્યુબેટ કરે છે. પ્રો. મૂનાએ વ્યક્ત કર્યું કે, "તે શૈક્ષણિક સંશોધન, ઉદ્યોગસાહસિકતા અને નીતિ જોડાણનું આ સંકલન છે જે ભાવિ સહયોગ માટે મજબૂત પાયો પૂરો પાડશે." સૂચિત જોડાણ વૈજ્ઞાનિક શ્રેષ્ઠતા, સંસ્થાકીય અનુભવ, ક્ષેત્રીય વાસ્તવિકતાઓની પાયાની સમજ અને IITGN ખાતે અસાધારણ વિદ્યાર્થી પ્રતિભાની નવી ઊર્જાને જોડીને ભારતની જળ સુરક્ષા માળખાને મજબૂત કરવાની સહિયારી પ્રતિબદ્ધતાને પ્રતિબિંબિત કરે છે.

ગુજરાત શહેરી વિકાસ મિશન (GUDM)ને મળશે બેસ્ટ કમ્યુનિટી ઈમ્પેક્ટ પ્રોજેક્ટ એવોર્ડ

કમલમ્,

મુખ્યમંત્રી શ્રી ભૂપેન્દ્ર પટેલના નેતૃત્વમાં રાજ્યના શહેરોને આધુનિક સુવિધાઓથી સજ્જ કરવા માટે વિવિધ પહેલો હાથ ધરવામાં આવી છે. તેના માટે ગુજરાત શહેરી વિકાસ મિશન (GUDM) દ્વારા મોટા શહેરોની સાથે રાજ્યના નગરપાલિકા ક્ષેત્રોમાં પણ આધુનિક ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર અને યોગ્ય આયોજનથી નાગરિકોની સુખાકારીમાં વધારો કરવામાં આવી રહ્યો છે. શહેરી વિકાસ માટે રાજ્ય સરકારના આયોજનની નોંધ લઈને ઈન્ડિયા વોટર ફાઉન્ડેશન (IWF) દ્વારા ગુજરાતની ૧૫૬ નગરપાલિકાઓમાં ગટર નેટવર્કની સફાઈ કામગીરીના નિરીક્ષણ માટે બનાવવામાં આવેલા ઈન્ટિગ્રેટેડ કમાન્ડ અને કન્ટ્રોલ સેન્ટર માટે 'બેસ્ટ કમ્યુનિટી ઈમ્પેક્ટ પ્રોજેક્ટ એવોર્ડ' આપવાની જાહેરાત કરવામાં આવી છે. રાજ્ય સરકારના શહેરી વિકાસ અને શહેરી ગૃહ નિર્માણ વિભાગના મંત્રી શ્રી કનુભાઈ દેસાઈના દિશાનિર્દેશનમાં અત્યાધુનિક ઈન્ટિગ્રેટેડ કમાન્ડ અને કન્ટ્રોલ સેન્ટરનું નિર્માણ કરીને ટેક્નોલોજીના ઉપયોગથી કામગીરીને વધુ સુદૃઢ બનાવવામાં આવી છે. રાજ્યની નગરપાલિકાઓમાં ગટર નેટવર્કનું મેન્ટેનન્સ વધુ સારી રીતે થઈ રહ્યું છે અને પાણીના પુનઃઉપયોગના લીધે લાખો લીટર પાણીને બચાવવામાં પણ સફળતા મળી છે. ટેક્નોલોજીના સમન્વયથી વધુ સારી રીતે કામગીરીનું નિરીક્ષણ શક્ય બન્યું છે અને પર્યાવરણને અનુકૂળ શહેરી વિકાસના વિઝનને સાર્થક બનાવવામાં આવી રહ્યું છે. રાજ્ય સરકારની

આ કામગીરીની નોંધ લઈને બેસ્ટ કમ્યુનિટી ઈમ્પેક્ટ પ્રોજેક્ટ માટેનો જ્યુરી એવોર્ડ આપવામાં આવ્યો છે. ઈન્ડિયા વોટર ફાઉન્ડેશન દ્વારા ૬ અને ૭ માર્ચના રોજ નવી દિલ્હી ખાતે વોટર ટ્રાન્સવર્સાલિટી ગ્લોબલ એવોર્ડ્સ અને કોન્ક્લેવ ૨૦૨૬નું આયોજન કરવામાં આવ્યું છે. આ કોન્ક્લેવ દરમિયાન GUDMને 'બેસ્ટ કમ્યુનિટી ઈમ્પેક્ટ પ્રોજેક્ટ એવોર્ડ' આપવામાં આવશે.

ડૉ. મનસુખ માંડવિયાએ સેન્ટ્રલ બોર્ડ ઓફ ટ્રસ્ટીઝ (CBT), EPF ની ૨૩૯મી બેઠકની અધ્યક્ષતા કરી

બોર્ડે ૧,૦૦૦ કે તેથી ઓછી બિન-દાવા કરેલી બાકી રકમ ધરાવતા નિષ્ક્રિય EPFO ખાતાઓમાં ક્લેમ સેટલમેન્ટના ઓટો-ઈનિશિયેશન માટે પાયલોટ પ્રોજેક્ટને મંજૂરી આપી; ૫.૬૮ કરોડની રકમ ધરાવતા ૧.૩૩ લાખથી વધુ ખાતાઓને આવરી લેવામાં આવશે

કમલમ્,

કેન્દ્રીય શ્રમ અને રોજગાર અને યુવા બાબતો અને રમતગમત મંત્રી ડૉ. મનસુખ માંડવિયાએ આજે નવી દિલ્હીમાં એમ્પ્લોઈઝ પ્રોવિડન્ટ ફંડ (EPF) ના સેન્ટ્રલ બોર્ડ ઓફ ટ્રસ્ટીઝ (CBT) ની ૨૩૯મી બેઠકની અધ્યક્ષતા કરી હતી. બેઠક દરમિયાન વાઈસ-ચેરમેન સુશ્રી શોભા કરંદલાજે, શ્રમ અને રોજગાર અને સૂક્ષ્મ, લઘુ અને મધ્યમ ઉદ્યોગ રાજ્ય મંત્રી, સહ-ઉપાધ્યક્ષ સુશ્રી વંદના ગુરનાની, સચિવ, શ્રમ અને રોજગાર અને સભ્ય સચિવ શ્રી રમેશ કૃષ્ણમૂર્તિ, કેન્દ્રીય ભવિષ્ય નિધિ કમિશનર પણ ઉપસ્થિત રહ્યા હતા. યોગ્ય વિચાર-વિમર્શ પછી, CBT એ નાણાકીય વર્ષ ૨૦૨૫-૨૬ માટે સભ્યોના ખાતામાં EPF સંચય પર જમા કરવા માટે ૮.૨૫% વાર્ષિક વ્યાજ દરની ભલામણ કરી છે. વ્યાજ દર સત્તાવાર રીતે ભારત સરકાર દ્વારા સૂચિત કરવામાં આવશે, ત્યારબાદ EPFO સબ્સ્ક્રાઈબર્સના ખાતામાં વ્યાજ દર જમા કરશે. વૈશ્વિક અનિશ્ચિતતાઓ છતાં, EPFO એ વ્યાજ ખાતા પર દબાણ લાવ્યા વિના સ્થિર અને સ્પર્ધાત્મક વળતર સુનિશ્ચિત કરીને મજબૂત નાણાકીય શિસ્ત જાળવી રાખી છે. આ નિર્ણયથી કરોડો કામદારોને તેમની નિવૃત્તિ સુરક્ષા મજબૂત કરીને ફાયદો થાય છે, જ્યારે યોગદાનને સુરક્ષિત રાખવાની અને અન્ય સમાન રોકાણ માર્ગોની તુલનામાં વિવેકપૂર્ણ, ટકાઉ અને આકર્ષક વળતર આપવાની EPFO ની પ્રતિબદ્ધતાની પુષ્ટિ કરે છે. ETF અને અન્ય રોકાણો દ્વારા આપવામાં આવેલા સારા વળતરને કારણે EPFO છેલ્લા કેટલાક વર્ષોથી ૮% થી વધુ વ્યાજ દર જાહેર કરવામાં સક્ષમ છે. આ નિર્ણય EPFO ના રોકાણ પોર્ટફોલિયોની મજબૂત ક્રેડિટ પ્રોફાઈલ અને તેના સભ્યોને સ્પર્ધાત્મક વળતર આપવાની તેની સતત ક્ષમતાને પ્રતિબિંબિત કરે છે. વધુમાં, EPFO માં સુધારા ચાલુ રાખીને ડૉ. માંડવિયાના અધ્યક્ષપદ હેઠળ, નીચેની એજન્ડા વસ્તુઓ બોર્ડ સમક્ષ ચર્ચા અને મંજૂરી માટે મૂકવામાં આવી હતી:-

મુક્તિ પ્રાપ્ત સંસ્થાઓ માટે એમ્નેસ્ટી સ્કીમ: ફાઈનાન્સ એક્ટ, ૨૦૨૬ ની જોગવાઈઓને યોગ્ય રીતે ધ્યાનમાં લઈને, EPF & MP એક્ટ, ૧૯૫૨ હેઠળ આવરી લેવાના બાકી હોય અથવા મુક્તિ આપવામાં આવી હોય તેવા આવકવેરા-માન્ય ટ્રસ્ટોમાંથી ઉદ્ભવતા પાલન મુદ્દાઓને ઉકેલવા માટે બોર્ડે વન-ટાઈમ એમ્નેસ્ટી સ્કીમને મંજૂરી આપી છે. સૂચિત યોજના નિર્ધારિત છ મહિનાના ગાળામાં સંસ્થાઓ અને ટ્રસ્ટોને પાલનમાં લાવવા માંગે છે, મુખ્યત્વે કામદારોના હિતોનું રક્ષણ કરવા માટે, જ્યારે જેઓએ વૈધાનિક યોજના કરતા સમાન અથવા વધુ સારા લાભો પહેલેથી જ પ્રદાન કર્યા છે તેમના માટે નુકસાન, વ્યાજ અને દંડ માફ કરવામાં આવે છે. તે ચોક્કસ શરતોને આધીન પૂર્વવર્તી છૂટછાટ અથવા મુક્તિની મંજૂરી આપે છે અને ખાતરી કરે છે કે તમામ લાયક કર્મચારીઓને વૈધાનિક લાભો મળે. આ પગલાંથી ૧૦૦ થી વધુ સક્રિય મુકદ્દમા કેસો, તેમજ અન્ય ઘણા કેસો ઉકેલવાની અપેક્ષા છે, જેનાથી હજારો ટ્રસ્ટ સભ્યોને ફાયદો થશે. આ યોજના તે મુક્તિ પ્રાપ્ત સંસ્થાઓને લાગુ થશે જેણે EPF & MP એક્ટ, ૧૯૫૨ ની જોગવાઈઓનું પાલન કર્યું છે.

EPF મુક્તિ પર નવી સરળ SOP: બોર્ડે EPF મુક્તિ પર નવી સરળ SOP ને મંજૂરી આપી છે, જેમાં હાલના ચાર SOP અને મુક્તિ માર્ગદર્શિકાને એક વ્યાપક માળખામાં એકીકૃત કરવામાં આવ્યા છે, જેનો હેતુ પાલનનો બોજ ઘટાડવાનો છે. SOP ભૂતકાળના સંચયના શરણાગતિ અને ટ્રાન્સફર માટે એન્ડ-ટુ-એન્ડ ડિજિટલ પ્રક્રિયા પણ પ્રદાન કરે છે. આ ટેક્નોલોજી-આધારિત ગવર્નન્સ અભિગમ મુક્તિ પ્રાપ્ત સંસ્થાઓના ઓડિટને વધુ પારદર્શક અને કાર્યક્ષમ બનાવશે. એકીકૃત માળખું વ્યવસાય કરવાની સરળતાને પ્રોત્સાહન આપશે, પેપરલેસ કામ સાથે પારદર્શિતા સુનિશ્ચિત

કરશે, શરણાગતિ/મુક્તિ રદ કરવાના કેસોની ઝડપી પ્રક્રિયા કરશે અને જોખમ-આધારિત ઓનલાઈન ઓડિટ દ્વારા પાલન કરતા વર્તનને પ્રોત્સાહિત કરશે.

હાલની EPF, EPS અને EDLI યોજનાઓને સોશિયલ સિક્યુરિટી કોડ, ૨૦૨૦ ની જોગવાઈઓ સાથે સંરેખિત કરવી: હાલના માળખામાંથી સીમલેસ ટ્રાન્ઝિશન સુનિશ્ચિત કરવા માટે CBT એ સોશિયલ સિક્યુરિટી કોડ, ૨૦૨૦ સાથે સંરેખિત કરવા માટે નવી સામાજિક સુરક્ષા યોજનાઓના નોટિફિકેશનને મંજૂરી આપી છે. નવી મંજૂર થયેલી એમ્પ્લોઈઝ પ્રોવિડન્ટ ફંડ સ્કીમ, ૨૦૨૬, એમ્પ્લોઈઝ પેન્શન સ્કીમ, ૨૦૨૬ અને એમ્પ્લોઈઝ ડિપોઝિટ લિંક્ડ ઈન્શ્યોરન્સ (EDLI) સ્કીમ, ૨૦૨૬ વર્તમાન યોજનાઓનું સ્થાન લેશે અને પ્રોવિડન્ટ ફંડ, પેન્શન અને વીમા લાભોના સંચાલન માટે કાયદેસર રીતે મજબૂત પાયો પૂરો પાડશે.

આ ઐતિહાસિક નિર્ણય હાલના માળખામાંથી નવા કોડ-આધારિત શાસન તરફ સરળ અને કાયદેસર રીતે મજબૂત સંક્રમણ માટેનો માર્ગ મોકળો કરે છે. આ મંજૂરી સંક્રાંતિકાળના અવરોધોને દૂર કરે છે જેણે અગાઉની યોજનાઓમાં કામચલાઉ રીતે સુધારા મર્યાદિત કર્યા હતા અને અગાઉ CBT દ્વારા મંજૂર કરાયેલા મુખ્ય સુધારાઓના સંચાલનને સક્ષમ બનાવે છે. આમાં વૈકલ્પિક વિવાદ નિવારણ (ADR/VIS HWAS) મિકેનિઝમની રજૂઆત, એડવાન્સ અને ઉપાડમાં સભ્ય-મૈત્રીપૂર્ણ સુધારા અને પાલનની સરળતા, જીવનની સરળતા અને સેવા વિતરણમાં સુધારો કરવાના ઉદ્દેશ્ય સાથે મહત્વપૂર્ણ વહીવટી સરળીકરણનો સમાવેશ થાય છે. આ સીમાચિહ્ન ભારતની સામાજિક સુરક્ષા સંરચનાને આધુનિક બનાવવા અને દેશભરના કરોડો કામદારો અને સંસ્થાઓને સેવા વિતરણને મજબૂત બનાવવા તરફનું એક મહત્વપૂર્ણ પગલું છે.

વાર્ષિક અહેવાલની મંજૂરી: CBT એ વર્ષ ૨૦૨૪-૨૫ માટે EPFO ના વાર્ષિક અહેવાલને મંજૂરી આપી અને તેને સંસદ સમક્ષ રજૂ કરવા માટે ભલામણ કરી. વાર્ષિક અહેવાલ સામાજિક સુરક્ષા કવરેજના વિસ્તરણ, વિવિધ ડિજિટાઈઝેશન પહેલો, સેવા વિતરણમાં સુધારાઓ અને વર્ષ ૨૦૨૪-૨૫ દરમિયાન સંગઠનાત્મક પ્રદર્શનને પ્રકાશિત કરે છે.

નાણાકીય વર્ષ ૨૦૨૪-૨૫ દરમિયાન, EPFO એ મજબૂત કાર્યકારી અને નાણાકીય કામગીરી નોંધાવી. કુલ યોગદાન ૩,૩૫,૬૨૮.૮૧ કરોડ હતું, જેમાં ૨,૮૬,૮૯૪ નવી સંસ્થાઓને આવરી લેવામાં આવી અને ૧,૨૨,૮૯,૨૪૪ નવા સભ્યો નોંધાયા. સંસ્થાએ ૮૧,૪૮,૪૯૦ પેન્શનરોને સેવા આપી અને ૬૯,૯૮૩ EDLI દાવાઓ સહિત ૬,૦૧,૫૯,૬૦૮ દાવાઓનું સમાધાન કર્યું. વર્ષ દરમિયાન કુલ ૧૭,૩૩,૦૪૬ ફરિયાદોનું નિરાકરણ કરવામાં આવ્યું અને ૩૯,૭૪,૫૦૧ કોલ એટેન્ડ કરવામાં આવ્યા. નાણાકીય વર્ષ ૨૦૨૪-૨૫ માટે EPF થાપણો પર વ્યાજ દર ૮.૨૫% જાહેર કરવામાં આવ્યો છે.

વધુમાં, બોર્ડને જાણ કરવામાં આવી હતી કે નાણાકીય વર્ષ ૨૦૨૪-૨૫ દરમિયાન, EPFO એ કેન્દ્રીય પેન્શન પેમેન્ટ સિસ્ટમ (CPPS) ના પાન-ઈન્ડિયા રોલઆઉટ અને ફેશિયલ ઓથેન્ટિકેશન ટેકનોલોજી (FAT) દ્વારા ડિજિટલ લાઈફ સર્ટિફિકેટ સબમિશનની રજૂઆત સહિત અનેક મુખ્ય સુધારાઓ અમલમાં મૂક્યા છે. એમ્પ્લોઈઝ પેન્શન સ્કીમ (EPS), ૧૯૯૫ માં સુધારો કરવામાં આવ્યો હતો જેથી યોગદાનના એક મહિના માટે પણ ઉપાડના લાભો મળી શકે, અને ૧૨ મહિના માટે સતત રોજગારના સમયગાળામાં સભ્યો માટે ૨.૫ લાખથી ૭ લાખ સુધીની ખાતરી સાથે EDLI લાભોમાં વધારો કરવામાં આવ્યો હતો. ૧૪.૦૬.૨૦૨૪ થી પાલનને સરળ બનાવવા માટે દર મહિને ૧% નો સમાન દંડ નુકસાન દર સૂચિત કરવામાં આવ્યો હતો. EPFO ને સાત ISSA ગુડ પ્રેક્ટિસ એવોર્ડ્સ (Asia & Pacific, 2024) પણ મળ્યા છે. વધુમાં, ક્લેમને સરળ બનાવવા માટે બહુવિધ-સક્ષમ નાગરિક-કેન્દ્રીય પગલાં રજૂ કરવામાં આવ્યા હતા, ભૂલભરેલી/છેતરપિંડીવાળી UAN લિંકેજને દૂર કરવાનું સુનિશ્ચિત કરવું, ઓનલાઈન ટ્રાન્સફર અને સુધારાની સુવિધા આપવી, મુક્તિના શરણાગતિ અને ભૂતકાળના સંચયના ટ્રાન્સફર માટે ઓનલાઈન સિસ્ટમ અને જ્યાં સભ્ય પાસે યુનિવર્સલ એકાઉન્ટ નંબર (UAN) આધારિત લોગિન નથી ત્યાં સંયુક્ત ઘોષણા સબમિટ કરવી.

EPF માં નિષ્ક્રિય ખાતાઓનું લિક્વિડેશન: EPF જોગવાઈઓ હેઠળ, જો સભ્યએ ૫૫ વર્ષની વય પ્રાપ્ત કર્યા પછી અથવા નિવૃત્તિની તારીખથી, જે પછી હોય, તે પછી સતત ત્રણ વર્ષ સુધી કોઈ યોગદાન પ્રાપ્ત ન થાય તો ખાતાને નિષ્ક્રિય ગણવામાં આવે છે. આવા ખાતાઓના લિક્વિડેશન માટે, બોર્ડે ૧,૦૦૦ કે તેથી ઓછી બિન-દાવા કરેલી બાકી રકમ ધરાવતા નિષ્ક્રિય EPFO ખાતાઓમાં ક્લેમ સેટલમેન્ટના ઓટો-ઈનિશિયેશન માટે પાયલોટ પ્રોજેક્ટને મંજૂરી આપી છે. પ્રથમ તબક્કામાં, લગભગ ૧.૩૩ લાખ આવા ખાતાઓને, જેની રકમ લગભગ ૫.૬૮ કરોડ થાય છે, આ સુધારા પહેલ હેઠળ આવરી લેવામાં આવશે. નવી ક્લેમ અથવા દસ્તાવેજોની જરૂરિયાત વિના રકમ સીધી સભ્યોના આધાર-સીડેડ અને EPFO-લિંક્ડ બેંક ખાતામાં જમા કરવામાં આવશે, જે પ્રક્રિયાને નોંધપાત્ર રીતે સરળ બનાવશે અને સભ્યોને તેમના બાકી લેણાં ઝડપથી મેળવવામાં મદદ કરશે. પાયલોટની સફળતાના આધારે, આ સુવિધા અનુગામી તબક્કામાં ૧,૦૦૦ થી વધુની બાકી રકમ ધરાવતા ખાતાઓ સુધી વિસ્તૃત કરવામાં આવશે, જે EPFO માં સભ્ય-કેન્દ્રી સુધારાઓને વધુ મજબૂત બનાવશે.

આ પહેલ સભ્યોને લાંબા સમયથી પડતર બાકી રકમની ઝડપી ક્રેડિટની સુવિધા આપશે, પ્રક્રિયાગત વિલંબ ઘટાડશે, ડેટાની ચોકસાઈમાં સુધારો કરશે અને EPFO સભ્યો માટે એક્સેસ અને સેવા વિતરણની સરળતામાં વધુ વધારો કરશે.

EPFO ની બેલેન્સ શીટ: EPF સ્કીમ, 1952, EPS 1995 અને EDLI સ્કીમ ૧૯૭૬ ના સંદર્ભમાં નાણાકીય વર્ષ ૨૦૨૩-૨૪ માટે સંસ્થાના ઓડિટેડ વાર્ષિક હિસાબોને CBT દ્વારા સ્વીકારવા માટે અને સંસદ સમક્ષ મૂકવા માટે મંજૂર કરવામાં આવ્યા હતા.

EPFO નું વાર્ષિક બજેટ: બોર્ડે વર્ષ ૨૦૨૫-૨૬ માટે સુધારેલા અંદાજો અને વર્ષ ૨૦૨૬-૨૭ માટે EPFO અને EPFO દ્વારા સંચાલિત યોજનાઓ માટેના બજેટ અંદાજોને પણ મંજૂરી આપી હતી.

ભારત અને યુનાઈટેડ કિંગડમ વચ્ચે સામાજિક સુરક્ષા યોગદાન સંબંધિત સામાજિક સુરક્ષા પર કરાર પર હસ્તાક્ષર: ભારતે અત્યાર સુધીમાં ૨૨ દ્વિપક્ષીય સામાજિક સુરક્ષા કરારો પર હસ્તાક્ષર કર્યા છે. જો કે, પ્રથમ વખત, વ્યાપક અને આર્થિક વેપાર કરાર (CETA) ના ભાગરૂપે ડબલ કન્ટ્રિબ્યુશન કન્વેન્શન (DCC) કરારની વાટાઘાટો કરવામાં આવી છે. CETA ની સાથે ૨૪ જુલાઈ ૨૦૨૫ના રોજ પારસ્પરિક DCC કરાર પર એક સાઈડ લેટર પર હસ્તાક્ષર કરવામાં આવ્યા હતા. બંને દેશોના પ્રધાનમંત્રીઓની હાજરીમાં હસ્તાક્ષર કરવામાં આવ્યા હતા અને ભારતના વાણિજ્ય અને ઉદ્યોગ મંત્રી અને યુનાઈટેડ કિંગડમના ટ્રેઝરીના એક્સચેકર સેક્રેટરી દ્વારા અમલમાં મૂકવામાં આવ્યા હતા. આ કામદાર અને તેમના એમ્પ્લોયર બંને માટે ખર્ચ ઘટાડે છે અને ભારતીય પ્રતિભાની ખર્ચ-સ્પર્ધાત્મકતામાં સુધારો કરે છે.

કોર્પોરેટ એક્શન, બાયબેક અને કોલ/પુટ ઓપ્શન માટે રિસ્પોન્સ પ્રોટોકોલ પર SOP: બોર્ડે પારદર્શક અને સમયમર્યાદા ધરાવતા માળખાને સંસ્થાકીય બનાવવા માટે એક વ્યાપક SOP મંજૂર કરી છે, જે માળખાગત નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયા, ઈન્વેસ્ટમેન્ટ મોનિટરિંગ સેલ (IMC) દ્વારા મજબૂત દેખરેખ, પુનઃરોકાણ અને વ્યાજ દરના જોખમો સામે સુરક્ષા અને સ્પષ્ટ ઓડિટ ટ્રેલ પ્રદાન કરે છે. માર્ચ ૨૦૨૫ સુધીમાં ૨૮.૩૪ લાખ કરોડથી વધુનું સંચિત ભંડોળ અને સરકારી સિક્યોરિટીઝ, SDL, PSU બોન્ડ્સ અને અન્ય પરવાનગી પ્રાપ્ત સાધનોમાં તેનું નોંધપાત્ર રોકાણ હોવાથી, સભ્યોના ભંડોળની સુરક્ષા અને વળતરને શ્રેષ્ઠ બનાવવા માટે કોર્પોરેટ એક્શનના પ્રતિભાવમાં સમયસર અને માળખાગત નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયા મહત્વપૂર્ણ છે.

આ પ્રવર્તમાન બજાર પરિસ્થિતિઓને અનુરૂપ ત્વરિત રોકાણ નિર્ણયોને સક્ષમ બનાવશે, જેનાથી વિલંબને કારણે થતા જોખમોને ઘટાડશે, જ્યારે સભ્યોના લાંબા ગાળાના હિતોનું રક્ષણ કરવા માટે તમામ ક્રિયાઓ નિર્ધારિત નીતિ અને ગવર્નન્સ ધોરણો અનુસાર સખત રીતે લેવામાં આવે તે સુનિશ્ચિત કરશે.

ઈક્વિટી ઈટીએફમાં રોકાણ અને લિક્વિડ મ્યુચ્યુઅલ ફંડ (LMF) માં રોકાણ અને રિડેમ્પશન માટે SOP: બોર્ડે EPFO યોજનાઓમાં ફંડ મેનેજમેન્ટને મજબૂત કરવાના હેતુથી વ્યાપક સ્ટાન્ડર્ડ ઓપરેટિંગ પ્રોસિજર (SOP) ને મંજૂરી આપી છે. આ સુધારો ભંડોળનું એકીકરણ, વાર્ષિક SIP અભિગમ અપનાવવો, વ્યાખ્યાયિત ઓપરેશનલ સમયમર્યાદા અને ઓવરડ્રાફ્ટ સુવિધાની જોગવાઈની કલ્પના કરે છે.

SOP સ્પષ્ટપણે વ્યાખ્યાયિત એન્ટ્રી અને એક્ઝિટ પ્રોટોકોલ, એક્સપોઝર લિમિટ્સ, પાલન નિયંત્રણો અને ઈન્વેસ્ટમેન્ટ મોનિટરિંગ સેલ (IMC) દ્વારા ઉન્નત દેખરેખ સાથે ઈક્વિટી ETF રોકાણો માટે એક માળખાગત ફ્રેમવર્ક રજૂ કરે છે. તે વ્યાખ્યાયિત હોલ્ડિંગ ધોરણો અને સતત દેખરેખ સાથે લિક્વિડ મ્યુચ્યુઅલ ફંડ્સમાં નિયંત્રિત જમાવટ દ્વારા લિક્વિડિટી મેનેજમેન્ટને પણ મજબૂત બનાવે છે.

આ માળખું નિર્ધારિત મંજૂરી મેટ્રિક્સ, સરકાર દ્વારા સૂચિત રોકાણના ધોરણોનું કડક પાલન, સેન્ટ્રલ બોર્ડને સામયિક રિપોર્ટિંગ અને મલ્ટિ-લેયર્ડ ઓડિટ દેખરેખ દ્વારા ઉન્નત ગવર્નન્સને સંસ્થાકીય બનાવે છે. આ સુધારાઓનો હેતુ વિવેકપૂર્ણ જોખમ પરિમાણોની અંદર વળતરને શ્રેષ્ઠ બનાવવાનો, લિક્વિડિટી પ્લાનિંગને મજબૂત કરવાનો અને કરોડો EPF સભ્યોના લાંબા ગાળાના હિતોનું રક્ષણ કરવાનો છે.

ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ બેંકિંગ પર્સનલ સિલેક્શન (IBPS) દ્વારા પરીક્ષા લેવા માટેની મંજૂરી: બોર્ડે EPFO વતી સીધી ભરતી અને પ્રમોશન પરીક્ષાઓ લેવા માટેની એજન્સી તરીકે IBPS ને મંજૂરી આપી છે. આ પારદર્શક અને સમયસર ભરતી સુનિશ્ચિત કરશે, જેનાથી ખાલી જગ્યાઓ ઝડપથી ભરાશે અને હિતધારકોને સેવા વિતરણમાં સુધારો થશે.

રાજ્ય સિવિલ સર્વિસીસમાંથી સામેલ થયેલા અને LBSNAA ખાતે યોજાયેલા ૧૨૮મા ઈન્ડક્શન ટ્રેનિંગ પ્રોગ્રામમાં હાજરી આપતા ભારતીય વહીવટી સેવાના અધિકારીઓએ રાષ્ટ્રપતિની મુલાકાત લીધી

કમલમ્,

રાજ્ય સિવિલ સર્વિસીસમાંથી ભારતીય વહીવટી સેવા (IAS) માં સામેલ થયેલા અને લાલ બહાદુર શાસ્ત્રી નેશનલ એકેડેમી ઓફ એડમિનિસ્ટ્રેશન (LBSNAA) ખાતે ૧૨૮મા ઈન્ડકશન ટ્રેનિંગ પ્રોગ્રામમાં હાજરી આપી રહેલા અધિકારીઓએ (March 2, 2026) રાષ્ટ્રપતિ ભવન ખાતે ભારતના રાષ્ટ્રપતિ શ્રીમતી દ્રૌપદી મુર્મુની મુલાકાત લીધી હતી. અધિકારીઓને સંબોધતા રાષ્ટ્રપતિએ કહ્યું કે રાષ્ટ્ર નિર્માણની પ્રક્રિયામાં તેમની ભૂમિકા નિર્ણાયક છે. તેઓ હવે એવી જવાબદારીઓ સંભાળે છે જે જિલ્લા કે રાજ્યની પ્રાથમિકતાઓથી ઘણી આગળ છે. આ જવાબદારીઓ માટે એવા દ્રષ્ટિકોણની જરૂર છે જે વિભાગીય સીમાઓથી ઉપર ઉઠે અને વહીવટી અવરોધોને દૂર કરે. સહયોગથી કામ કરીને, તેઓ સંસ્થાકીય સુસંગતતા વધારી શકે છે અને શાસનતંત્રને મજબૂત બનાવી શકે છે. વિકાસના પરિણામો લાવવા અને જાહેર સેવાના સર્વોચ્ચ ધોરણો જાળવી રાખવા માટે તેમની સામૂહિક વ્યાવસાયિકતા, સંકલન અને પ્રતિબદ્ધતા આવશ્યક છે. તેઓએ ભારપૂર્વક જણાવ્યું હતું કે તેઓ હવે કોઈ ચોક્કસ પ્રદેશના વહીવટકર્તા નથી; તેઓ શાસન પ્રણાલીના ધોરણોના રક્ષકો છે જે સમગ્ર રાષ્ટ્રમાં જાળવી રાખવા જોઈએ. તેઓ જે પણ નિર્ણય લે તે ૨૦૪૭ સુધીમાં વિકસિત ભારત બનાવવાના એકંદર વિઝન સાથે સુસંગત હોવો જોઈએ. રાષ્ટ્રપતિએ કહ્યું કે IAS અધિકારીઓ તરીકે, તમારી પાસેથી લોકોની જરૂરિયાતો અને આકાંક્ષાઓને પૂર્ણ કરવા માટે નીતિઓને અસરકારક રીતે અમલમાં મૂકવાની અપેક્ષા રાખવામાં આવશે. તેમણે જણાવ્યું હતું કે તમારો મૂલ્યવાન અનુભવ અને 'નેશન ફર્સ્ટ' (રાષ્ટ્રપ્રથમ) ની ભાવના જ્યારે તેઓ વધુ જટિલ પડકારોનો સામનો કરે ત્યારે તેમના માર્ગદર્શક હોવા જોઈએ. રાષ્ટ્રપતિએ કહ્યું કે અધિકારીઓ સર્વસમાવેશક વિકાસમાં યોગદાન આપે તેવી અપેક્ષા છે. તેમણે ભારપૂર્વક જણાવ્યું હતું કે ભારતનું વિકસિત રાષ્ટ્રમાં પરિવર્તન ત્યારે જ સાર્થક થશે જ્યારે તેનો લાભ સૌથી વધુ સંવેદનશીલ અને વંચિત વર્ગો સુધી પહોંચશે. તેમણે તેમને અથાક પ્રયત્નો કરવા વિનંતી કરી કે ભૌગોલિક, સામાજિક કે આર્થિક કારણોસર કોઈ સમુદાય પાછળ રહી ન જાય. તેમણે જણાવ્યું હતું કે અન્ય એક મહત્વનું ક્ષેત્ર કે જે તેમની પ્રતિબદ્ધતા માંગે છે તે ટકાઉપણું અને આબોહવા સ્થિતિસ્થાપકતા છે. વરિષ્ઠ વહીવટકર્તાઓ તરીકે, પર્યાવરણને અનુકૂળ પ્રથાઓનું સમર્થન કરવું જોઈએ, આબોહવા-અનુકૂલિત શાસનને પ્રોત્સાહન આપવું જોઈએ અને ટકાઉ વિકાસ સુનિશ્ચિત કરવો જોઈએ. તેમણે રેખાંકિત કર્યું કે આપણી આજની સામૂહિક ક્રિયાઓ ભવિષ્યની પેઢીઓના જીવનની ગુણવત્તા નક્કી કરશે.

ભારતના રાષ્ટ્રપતિએ 'સશકત નારી, સમૃદ્ધ દિલ્હી' કાર્યક્રમની શોભા વધારી

એક મહિલા સાચા અર્થમાં ત્યારે જ સશક્ત બનશે જ્યારે તેની પાસે સ્વતંત્ર નિર્ણયો લેવાની ક્ષમતા હશે, તે આત્મસન્માન સાથે જીવન જીવી શકશે અને સમાન તકો તથા સુરક્ષા સુધી તેની પહોંચ હશેઃ રાષ્ટ્રપતિ દ્રૌપદી મુર્મુ

કમલમ્,

ભારતના રાષ્ટ્રપતિ શ્રીમતી દ્રૌપદી મુર્મુએ(March 2, 2026) નવી દિલ્હીમાં NCT દિલ્હી સરકાર દ્વારા આયોજિત 'સશક્ત નારી, સમૃદ્ધ દિલ્હી' કાર્યક્રમમાં હાજરી આપી હતી અને સંબોધન કર્યું હતું. આ પ્રસંગે બોલતા રાષ્ટ્રપતિએ કહ્યું હતું કે આજે મહિલાઓ દરેક ક્ષેત્રમાં શ્રેષ્ઠ પ્રદર્શન કરી રહી છે. સૈનિક તરીકે, તેઓ રાષ્ટ્રની સરહદોની રક્ષા કરી રહી છે. વૈજ્ઞાનિક તરીકે, તેઓ પ્રયોગશાળાઓમાં સંશોધન કરી રહી છે. રમતગમતની સ્પર્ધાઓમાં, તેઓ આંતરરાષ્ટ્રીય મંચો પર ભારતીય ધ્વજ લહેરાવી રહી છે. તેઓ રાજકારણ, સમાજ સેવા, વહીવટ અને વ્યવસાય—તમામ ક્ષેત્રોમાં નવી ઊંચાઈઓ સર કરી રહી છે. દેશભરમાં દીક્ષાંત સમારોહમાં ડિગ્રી અને મેડલ મેળવતા વિદ્યાર્થીઓમાં છોકરીઓની વધતી સંખ્યા એક પ્રેરણાદાયક દ્રશ્ય રજૂ કરે છે. પરંતુ એ પણ હકીકત છે કે મહિલાઓ હજુ પણ હિંસા, આર્થિક અસમાનતા, સામાજિક રૂઢિચુસ્તતા અને સ્વાસ્થ્ય સંબંધિત ઉપેક્ષાનો સામનો કરી રહી છે. આ અવરોધોને દૂર કરીને જ મહિલા સશક્તિકરણનું લક્ષ્ય પ્રાપ્ત કરી શકાય છે. એક મહિલા સાચા અર્થમાં ત્યારે જ સશક્ત બનશે જ્યારે તેની પાસે સ્વતંત્ર નિર્ણયો લેવાની ક્ષમતા હશે, તે આત્મસન્માન સાથે જીવન જીવી શકશે અને સમાન તકો તથા સુરક્ષા સુધી તેની પહોંચ હશે. એક સશક્ત મહિલા માત્ર પોતાનું જીવન જ નહીં પરંતુ સમાજ અને

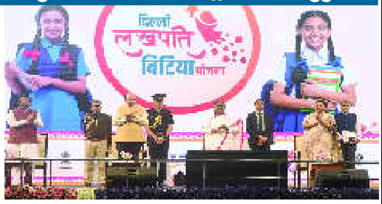

ભવિષ્યની પેઢીઓની દિશા પણ બદલી શકે છે. રાષ્ટ્રપતિએ કહ્યું કે ભારત સરકારે મહિલા સશક્તિકરણ માટે અનેક પગલાં લીધાં છે. બેટી બચાવો બેટી પઢાવો યોજના દીકરીઓના શિક્ષણ અને સુરક્ષાને પ્રોત્સાહન આપી રહી છે. પ્રધાનમંત્રી ઉજ્જ્વલા યોજના લાખો મહિલાઓને ધુમાડાથી મુક્ત કરીને તેમના સ્વાસ્થ્યનું રક્ષણ કરી રહી છે. પ્રધાનમંત્રી મુદ્રા યોજના મહિલાઓને સ્વરોજગાર માટે લોન ઉપલબ્ધ કરાવી રહી છે. લખપતિ દીદી યોજના જેવી પહેલો મહિલાઓને આત્મનિર્ભર બનવાની તકો પૂરી પાડી રહી છે. પ્રધાનમંત્રી માતૃ વંદના યોજના જેવી પહેલો મહિલાઓના સ્વાસ્થ્યમાં મહત્વની ભૂમિકા ભજવી રહી છે. આ તમામ પ્રયાસો મહિલાઓની સામાજિક, આર્થિક અને રાજકીય સ્થિતિમાં સુધારો કરી રહ્યા છે. પરંતુ આપણે યાદ રાખવું જોઈએ કે મહિલા સશક્તિકરણ એ માત્ર સરકારની જવાબદારી નથી. તે સમાજના દરેક સભ્ય અને સંસ્થાની જવાબદારી છે. મહિલાઓને શિક્ષિત કરવી, તેમનો આત્મવિશ્વાસ વધારવો અને તેમને પ્રોત્સાહન તથા સમર્થન પૂરું પાડવું એ આપણી ફરજ છે. આપણે મહિલાઓને ખાતરી આપવી જોઈએ કે તેઓ સપના જોઈ શકે છે અને તેમના સપના પૂરા કરી શકે છે, અને તે હાંસલ કરવામાં આપણે તેમની સાથે ઊભા છીએ. રાષ્ટ્રપતિએ કહ્યું કે દિલ્હી દેશની રાજધાની છે. અહીં દરેક રાજ્ય અને પ્રદેશના લોકો રહે છે. જો દિલ્હીની મહિલાઓ સુરક્ષિત, શિક્ષિત અને આત્મનિર્ભર હશે અને સમાજના દરેક ક્ષેત્રમાં આત્મવિશ્વાસપૂર્ણ નેતૃત્વ પૂરું પાડશે, તો તે સમગ્ર દેશમાં સકારાત્મક સંદેશ મોકલશે. દિલ્હીએ સમગ્ર રાષ્ટ્ર માટે મહિલા નેતૃત્વવાળા વિકાસ (women-led development) નું ઉદાહરણ બેસાડવું જોઈએ. રાષ્ટ્રપતિએ કહ્યું કે દિલ્હીની મહિલાઓ સમૃદ્ધ દિલ્હી અને વિકસિત ભારતના સ્વપ્નમાં સંપૂર્ણ યોગદાન આપી શકે તે માટે સરકાર અને સમાજે તેમને ખીલવા માટે બહેતર વાતાવરણ પૂરું પાડવું જોઈએ. તેમની પાસે એવું વાતાવરણ હોવું જોઈએ જ્યાં તેઓ કોઈપણ દબાણ કે ડર વગર તેમના જીવન વિશે સ્વતંત્ર નિર્ણયો લઈ શકે.

પાંચ ચોપડી પાસ 'મિરેકલ બોય' દિપક પટેલે પશુપાલકોની આવક જબરદસ્ત વધારી દીધી

કુત્રિમ બિજદાન ક્ષેત્રે ૮૦ ટકાનાં ગર્ભાધાનનાં સફળતાનાં દર સાથે દિપક પટેલ છેલ્લા બે દાયકાથી સમગ્ર દેશમાં પ્રથમ સ્થાન ધરાવે છે.

કમલમ્,

સુરત જિલ્લાનાં વહેવલ ગામનાં દિપક પટેલ પશુઓમાં કુત્રિમ બિજદાનનું કાર્ય કરે છે. કુત્રિમ બિજદાન ક્ષેત્રે ૮૦ ટકાનાં (કન્શેપપ્શન રેટ) સફળતાનાં દરને કારણે સમગ્ર દેશમાં ડેરી ઉદ્યોગ તેમને 'મિરેકલ બોય' તરીકે ઓળખે છે. દેશમાં એક શંકર ગાય (ક્રોસ બ્રિડ) સરેરાશ પ્રતિ દિવસ ૭.૪ લિટર દૂધ આપે છે. ગુજરાતમાં એક શંકર ગાય સરેરાશ પ્રતિ દિવસ ૮.૦૫ લિટર દૂધ આપે છે પણ સુરત જિલ્લાનાં મહુવા તાલુકામાં એક શંકર ગાય પ્રતિ દિવસ ૧૧.૩ લિટર દૂધ આપે છે. મહુવા તાલુકાનાં ગામડાઓમાં હજ્જારો પશુપાલકોની આવક વધી તેની પાછળ દિપક પટેલની કુશળતા અને સમર્પણ છે.

સમગ્ર વિશ્વમાં દૂધ ઉત્પાદન ક્ષેત્રે ભારત ટોચ પર છે. દેશનાં વડાપ્રધાનશ્રી નરેન્દ્ર મોદીનાં નેતૃત્વમાં અને ગુજરાતનાં મુખ્યમંત્રી શ્રી ભુપેન્દ્ર પટેનાં માર્ગદર્શનમાં ગુજરાત ડેરી ઉદ્યોગ ક્ષેત્રે નવા આયામો સર કરી કરી રહ્યું છે ગાંધીનગર (૦૩ માર્ચ, ૨૦૨૬): ગુજરાતના સુરત જિલ્લાના મહુવા તાલુકાનાં વહેવલ ગામના ૬૩ વર્ષીય દિપક પટેલની આર્ટિફિશિયલ ઈન્સેમિનેશન (કુત્રિમ બિજદાન) ટેકનિશિયન તરીકેની અસાધારણ કુશળતાને કારણે તેઓ સમગ્ર દેશમાં ડેરી ઉદ્યોગ ક્ષેત્રે 'મિરેકલ બોય' તરીકે ઓળખાવા લાગ્યા છે. દક્ષિણ ગુજરાતનાં સુરત જિલ્લાનાં છેવાડાનાં ગામનાં વતની અને માત્ર પાંચ ધોરણ ભણેલા દિપક પટેલે પશુઓમાં કુત્રિમ બિજદાન થકી ૮૦ ટકા (કન્શેપ્શન રેટ) ગર્ભાધાનનાં સફળતાનો દર હાંસલ કર્યો છે અને ભારતમાં તેઓ આ કામગિરીમાં પ્રથમ નંબરનું સ્થાન ધરાવે છે. તેમની આ વિશિષ્ટ સિદ્ધિ માટે ભારતનાં ડેરી ઉદ્યોગ ક્ષેત્રે સંકળાયેલા લોકો તેમને 'મિરેકલ બોય' કહે છે.

દિપક પટેલ વર્ષ-૧૯૯૯થી સુરત જિલ્લા સહકારી દૂધ ઉત્પાદક સંઘ લિમિટેડ (સુમુલ ડેરી) સાથે જોડાયેલા છે અને કુત્રિમ બિજદાનની પ્રવૃતિ કરે છે. છેલ્લા બે દાયકાથી તેમણે કુત્રિમ બિજદાનમાં ૮૦ ટકા (કન્સેપ્શન રેટ) સફળતાનો દર જાળવી રાખ્યો છે જે એક અસામાન્ય કહી શકાય તેવી સિદ્ધિ છે. સમગ્ર વિશ્વમાં દૂધ ઉત્પાદન ક્ષેત્રે ભારત ટોચ પર છે. દેશનાં વડાપ્રધાનશ્રી નરેન્દ્ર મોદીનાં નેતૃત્વમાં અને ગુજરાતનાં મુખ્યમંત્રી શ્રી ભુપેન્દ્ર પટેનાં માર્ગદર્શનમાં ગુજરાત ડેરી ઉદ્યોગ ક્ષેત્રે નવા આયામો સર કરી કરી રહ્યું છે અને પશુ સુધારણા માટે પશુપાલન વિભાગ મહત્વની ભૂમિકા ભજવી રહ્યું છે.

સમગ્રે દેશમાં ટોચ પર પહોંચ્યા દિપક પટેલ

નિષ્ણાતોનાં મતે, ભારતમાં સરેરાશ કુત્રિમ બિજદાનનો સફળતાનો દર ૩૫ થી ૪૦ ટકા જેટલો છે. જ્યારે દિપકભાઈનો સફળતાનો દર ૮૦ ટકા જેટલો છે. કુત્રિમ બિજદાન ક્ષેત્રનો ૮૦ ટકાનો સફળતાનો આ દર રાષ્ટ્રિય સરેરાશ કરતા બમણો છે. દિપક પટેલની આ અસાધારણ કુશળતાને કારણે સુરત જિલ્લાનાં ઘણા વિસ્તારોમાં-ખાસ કરીને મહુવા તાલુકામાં- પશુઓની પ્રજનનક્ષમતા, દૂધ ઉત્પાદન અને ખેડૂતોની આવકમાં નોંધપાત્ર વધારો થયો છે. અત્યાર સુધીમાં તેમણે ૮૦ હજારથી વધુ કુત્રિમ બિજદાનની પ્રક્રિયા કરી ચૂક્યા છે. સુમુલ ડેરીનાં વેટરનરી વિભાગનાં વડા ડો. અજીતસિંહ જાદવે જણાવ્યું કે, સુમુલ ડેરી દ્વારા તેના કાર્યક્ષેત્ર હેઠળનાં સુરત અને તાપી જિલ્લામાં દર વર્ષે અંદાજિત પાંચ લાખ કુત્રિમ બિજદાન કરવામાં આવે છે. સુમુલ ડેરીનો કુત્રિમ બિજદાનનો સફળતાનો દર ૫૩ ટકા જેટલો છે. દિપકભાઈની વિશેષ કુશળતાને કારણે તેમનો સફળતાનો દર ૮૦ ટકા જેટલો છે અને આ તેમની આ સફળતાનો લાભ તેમના વિસ્તારમાં (મહુવા)માં પશુપાલકોને મળે છે એટલે આ વિસ્તારમાં દૂધાળા પશુઓની સંખ્યા વધે છે અને તેમની દૂધની ઉત્પાદક્તા વધુ છે".

દિપક પટેલની સફળતાનું રહસ્ય

થોડા દિવસ પહેલા દિપક પટેલને એક પશુપાલકનો ફોન આવ્યો અને જાણ કરી કે, તેમની ગાયને કુત્રિમ બિજદાનની જરૂર છે. દિપક પટેલ પશુપાલકનાં ઘરે ગયા. ગાયનું નિરીક્ષણ કર્યું અને પશુપાલકને સલાહ આપી કે, થોડા કલાકો રાહ જુઓ. હું સાંજે પાછો આવીશ અને પછી કુત્રિમ બિજદાન કરીશ. કેમ કે, ગાય હજુ યોગ્ય રીતે હીટમાં નથી એટલે આ સમય કુત્રિમ બિજદાન માટે યોગ્ય નથી. બિજદાન માટે સમયની આ સચોટ પરખ જ તેમની અસાધારણ સફળતાનું મુખ્ય રહસ્ય છે. સુમુલ ડેરીના પૂર્વ મેનેજિંગ ડિરેક્ટર ડો. પી.આર. પાંડેએ જણાવ્યું કે, "સુમુલ ડેરીએ દીપકભાઈની પ્રતિભાને વહેલી ઓળખી લીધી હતી. તેઓ દેશમાં સૌથી વધુ ૮૦ ટકા સફળતા દર ધરાવતા કુત્રિમ બિજદાન કરનારા ટેકનિશિયન છે. આ એક અસાધારણ સફળતા કહેવાય અને તેમની આ કુશળતાને કારણે હજ્જારો પશુપાલકોની આવક વધી છે અને પશુસુધારણાનું કામ ઝડપી બન્યું." સુમુલ ડેરી સુરત અને તાપી જિલ્લામાંથી દૂધ એકત્રિત કરે છે અને તે અમુલ બ્રાન્ડ હેઠળ કાર્યરત ગુજરાત કો-ઓપરેટિવ મિલ્ક માર્કેટિંગ ફેડરેશન જોડે જોડાયેલી સહકારી સંસ્થા છે.

પશુપાલકોની આર્થિક ઉન્નતિનાં પ્રણેતા

દિપકભાઈની સફળતાથી ખેડૂતોને સીધો આર્થિક ફાયદો થાય છે. કુત્રિમ બિજદાનમાં ૮૦ ટકા સફળતાનાં દરનો અર્થ એ છે કે, તેમણે કરેલા દર ૧૦૦ પશુનાં કુત્રિમ બિજદાનમાંથી ૮૦ પશુઓ ગર્ભધારણ કરે છે. આ સફળતાને કારણે દૂધ ઉત્પાદન વધે છે, પશુપાલકનો ખર્ચ ઘટે છે અને તેમની આવકમાં વધારો થાય છે.

દિપક પટેલનાં કાર્યક્ષેત્રમાં પશુઓની દૂધ ઉત્પાદક્તા વધી

ડો. પી.આર.પાંડે દ્વારા દિપક પટેલ પર લિખિત પુસ્તકમાં દર્શાવેલા આંકડા મુજબ, દિપક પટેલની કુત્રિમ બિજદાનમાં સફળતાની અસર તેમના કાર્યક્ષેત્ર (મહુવા તાલુકો)માં પશુઓમાં દૂધ ઉત્પાદક્તાનાં આંકડાઓમાં પણ જણાય છે. દેશમાં સરેરાશ એક શંકર ગાય (ક્રોસ બ્રિડ) પ્રતિ દિવસ ૭.૪ લિટર દૂધ આપે છે. ગુજરાતમાં એક શંકર ગાય પ્રતિ દિવસ ૮.૦૫ લિટર દૂધ આપે છે પણ સુરત જિલ્લાનાં મહુવા તાલુકામાં એક શંકર ગાય પ્રતિ દિવસ ૧૧.૩ લિટર દૂધ આપે છે. કુત્રિમ બિજદાન થકી ઉચ્ચ ગુણવત્તાવાળુ પશુધન વધુ દૂધ આપે છે અને પશુપાલકની આવક વધારે છે. સુરત જિલ્લાનાં મહુવા તાલુકાનાં હજ્જારો પશુપાલકોની ગાયો વધુ દૂધ આપે છે અને તેમની આવક વધી છે તેની પાછળ દિપક પટેલની કુશળતા અને સમર્પણ સમાયેલા છે. દિપક પટેલની ઉંમર હાલ ૬૩ વર્ષની છે અને તેમની પાસે રહેલા જ્ઞાન અને કૌશલ્યને આવનારી પેઢીને આપવા માટે તેમણે તેમના જમાઈને આ ક્ષેત્રે તૈયાર કર્યા છે. તેમના જમાઈ પણ હવે કુત્રિમ બિજદાનનું કાર્ય કરે છે અને તેમના પગલે ચાલી રહ્યા છે.

તેમના જીવનની કથા પુસ્તક અને દસ્તાવેજી ફિલ્મમાં કંડારાઇ

દિપક પટેલનાં જીવન પર ડો. પી.આર. પાંડે અને શાશ્વત અધ્વર્યુ દ્વારા 'ધ મિરેકલ બોય - દિપક પટેલ' નામનું અંગ્રેજીમાં એક પુસ્તક લખવામાં આવ્યું છે. આ ઉપરાંત, કુત્રિમ બિજદાનનું કામ કરતા ટેકનિશિયનોને પ્રેરણા આપવા માટે નેશનલ ડેરી ડેવલપમેન્ટ બોર્ડ (NDDB) દ્વારા દિપક પટેલનાં કાર્યને દર્શાવતી એક શોર્ટ ડોક્યુમેન્ટરી (Safal Bijdan) પણ બનાવવામાં આવી છે. કેન્દ્રીય સહકાર મંત્રી શ્રી અમિત શાહ દ્વારા પણ દિપક પટેલનું સન્માન કરવામાં આવ્યું છે. દિપક પટેલ કુત્રિમ બિજદાન કરતા ટેકનિશિયનો માટે પ્રેરણાસ્ત્રોત બની રહ્યા છે.

GSV અને SVNIT સુરતે શિક્ષણ, સંશોધન અને તાલીમ અને સંયુકત કાર્યક્રમો માટે MoU પર હસ્તાક્ષર

કમલમ્,

GSV એ સહયોગની યાદીમાં વધુ એક પ્રતિષ્ઠિત સંસ્થા ઉમેરીને તેના શૈક્ષણિક સંબંધોને મજબૂત બનાવ્યા છે. GSV અને SVNIT સુરતે શિક્ષણ, સંશોધન અને તાલીમ અને સંયુક્ત કાર્યક્રમો માટે એક સૈંપર હસ્તાક્ષર કર્યા. બંને સંસ્થાઓના વડાઓ GSV કેમ્પસમાં હાજર હતા. આ સૈં બંને સંસ્થાઓ માટે ફેકલ્ટી અને વિદ્યાર્થીઓના વિનિમય અને સંયુક્ત સંશોધન તકો શોધવા દ્વારા અર્થપૂર્ણ પરિણામો મેળવવા માટે એક પ્લેટફોર્મ તરીકે કામ કરશે. પ્રો. ડૉ. મનોજ ચૌધરી, વાઈસ ચાન્સેલર, GSV એ પ્રો. અનુપમ શુક્લાને GSV ની તેની સ્થાપના પછીની સફર વિશે માહિતગાર કર્યા, જેમણે GSV ની પ્રગતિની પ્રશંસા કરી અને પરિવહન અને લોજિસ્ટિક્સ ક્ષેત્રના મુદ્દાઓને ઉકેલવા માટે તે સમયની જરૂરિયાત કેવી છે તેના પર ભાર મૂક્યો હતો. ગતિ શક્તિ વિશ્વવિદ્યાલય (GSV), પરિવહન અને લોજિસ્ટિક્સ ક્ષેત્રમાં ભારતની પ્રથમ યુનિવર્સિટી, ઓગસ્ટ ૨૦૨૨ માં સંસદ દ્વારા પસાર કરાયેલ સેન્ટ્રલ યુનિવર્સિટીઝ (એમેન્ડમેન્ટ) એક્ટ ૨૦૨૨ દ્વારા સ્થાપિત કરવામાં આવી હતી. રેલવે મંત્રાલય (ભારત સરકાર) હેઠળ કાર્યરત, યુનિવર્સિટી રેલવે, હાઈવે, બંદરો, ઉડ્ડયન, મેરીટાઈમ, શિપિંગ, ઈનલેન્ડ વોટરવેઝ, અર્બન ટ્રાન્સપોર્ટ અને સંપૂર્ણ લોજિસ્ટિક્સ અને સપ્લાય ચેઈન નેટવર્ક્સ સહિત સમગ્ર પરિવહન ક્ષેત્રને આવરી લે છે.

રાજ્યપાલ શ્રી આચાર્યદેવવ્રતજીએ ઘુબીટા ગામના પ્રાકૃતિક ખેતી કરતા ખેડૂત શ્રી દામુભાઈ કાકડભાઈ ભોયેના ખેતરની મુલાકાત લઈ ખેડૂતોનો ઉત્સાહ વધાર્યો

દેશી ગાયના ગોબર અને ગૌમૂત્ર દ્વારા ઓર્ગેનિક કાર્બન વધારવા અને આર્થિક સમૃદ્ધિ મેળવવા રાજ્યપાલશ્રીનું માર્ગદર્શન

કમલમ્, આહવા

રાજ્યપાલ શ્રી આચાર્ય દેવવ્રતજીએ ડાંગ જિલ્લાની મુલાકાત દરમિયાન પોતાની સાદગી અને કૃષિ પ્રત્યેના લગાવનો પરિચય આપ્યો હતો. તેઓએ આહવા તાલુકાના ગોંડલવિહિર ગામની શાળાના સામાન્ય ઓરડામાં રાત્રિરોકાણ કર્યું હતું. રાજ્યના સર્વોચ્ચ પદ પર હોવા છતાં, આદિવાસી વિસ્તારની સામાન્ય સુવિધાઓ વચ્ચે તેમનું આ સાદગીસભર રોકાણ સ્થાનિક ગ્રામજનો અને વહીવટી તંત્ર માટે આકર્ષણ અને પ્રેરણાનું કેન્દ્ર બન્યું હતું. રાજ્યપાલશ્રીએ વહેલી સવારે શાળાના વિદ્યાર્થીઓ સાથે યોગાભ્યાસ કર્યા બાદ નજીકનાં ઘુબીટા ગામમાં સ્થાનિક ખેડૂત શ્રી દામુભાઈ કાકડભાઈ ભોયેના પ્રાકૃતિક ખેતી મોડલ ફાર્મની મુલાકાત લીધી હતી. રાજ્યપાલશ્રીએ ખેતરની મુલાકાત દરમિયાન માત્ર નિરીક્ષણ જ નહીં, પરંતુ ખેડૂતને પોતાના ખેતરમાં થતાં પાકો અંગે ઝીણવટપૂર્વક ખેતી પદ્ધતિ અંગે માર્ગદર્શન આપ્યું હતું. પ્રાકૃતિક કૃષિ માટે અત્યંત મહત્વના એવા 'ઘન જીવામૃત'ની બનાવટનું નિરીક્ષણ કરવાની સાથે તેમણે ખેતરમાં લહેરાતી વિવિધ બાગાયતી પેદાશો અને વૃક્ષોની ગુણવત્તા પણ ચકાસી હતી. તેઓએ કોઈ પણ વૃક્ષમા મોર આવે ત્યારે પાણી ન આપવા તેમજ જ્યારે ફળ આવે ત્યારે પાણી આપવા જણાવ્યું હતું. આ ઉપરાંત તેમણે ખેતરમાં આંબા કલમનું વૃક્ષારોપણ કરી વૃક્ષની નિયમિત જાળવણી કરવાં સૂચવ્યું હતું, તેઓએ ખેતરમાં ચણા, મગ, રીંગણ, મકાઈ જેવા પાકોનું ઝીણવટભર્યું નિરીક્ષણ કર્યું હતું. દામુભાઈ દ્વારા અપનાવવામાં આવેલી રસાયણમુક્ત ખેતી પદ્ધતિ જોઈ રાજ્યપાલશ્રીએ સંતોષ વ્યક્ત કર્યો હતો, અને અન્ય ખેડૂતોને પણ પ્રાકૃતિક ખેતીના માર્ગે વળવા આહવાન કર્યું હતું. ઘુબીટા ગામના સ્થાનિક ખેડૂતો સાથે સંવાદ સાધતા રાજ્યપાલશ્રીએ જણાવ્યું હતું કે, જમીનનો ઓર્ગેનિક કાર્બન વધારવો એ જ કૃષિની સાચી સમૃદ્ધિ છે. ખેડૂતોને પ્રાકૃતિક કૃષિ અપનાવવામાં આવતી મુશ્કેલીઓ વિશે જાણી તેમણે તેનું તાર્કિક નિવારણ સૂચવ્યું હતું. તેમણે દરેક ખેડૂતને પ્રાયોગિક ધોરણે ઓછામાં ઓછી એક એકર જમીનમાં પ્રાકૃતિક કૃષિ શરૂ કરવા માટે ભાવભર્યું આહ્વાન કર્યું હતું. સાથે દરેક ખેડૂતોને રાજ્યપાલશ્રીએ પ્રાકૃતિક ખેતીની તાલીમ લઈ ખેતી અને પશુપાલન ક્ષેત્રે આગળ વધવા જણાવ્યું હતું.

રાજ્યપાલશ્રીના આગમનથી ઉત્સાહિત ખેડૂત શ્રી દામુભાઈ કાકડભાઈ ભોયેએ જણાવ્યું હતું કે, "રાજ્યના સર્વોચ્ચ પદ પર બિરાજમાન વ્યક્તિ અમારા જેવા સામાન્ય ખેડૂતના આંગણે આવે તે અમારા માટે ગૌરવની ક્ષણ છે. તેમની આ મુલાકાતથી અમારા સમગ્ર પંથકમાં પ્રાકૃતિક ખેતી તરફ વળવા માટે નવી ચેતનાનો સંચાર થયો છે." સાથે જ રાજ્યપાલશ્રીએ સૂચવેલ પ્રાકૃતિક ખેતીના માર્ગને મક્કમ અને દ્રઢ નિર્ણય સાથે પાલન કરવા અને ફરીવાર રાજ્યપાલશ્રી આવે એવી આશા સાથે તેમના કહ્યા વચનોનું પાલન કરી બતાવાની પ્રતિબધ્ધાતા વ્યક્ત કરી હતી. રાજ્યપાલશ્રીની આ મુલાકાત વેળાએ જિલ્લા પોલીસ વડા શ્રીમતી પૂજા યાદવ, પ્રાંત અધિકારી સુશ્રી કાજલ આંબલીયા, આત્મા પ્રોજેક્ટ ડાયરેક્ટર શ્રી સંજય ભગરીયા, જિલ્લા ખેતીવાડી અધિકારી શ્રી બાલુભાઈ પટેલ, નાયબ બાગાયત નિયામક શ્રી ટી.એમ. ગામીત સહિતના અધિકારીશ્રીઓ અને મોટી સંખ્યામાં ખેડૂતો ઉપસ્થિત રહ્યાં હતાં.

કમલમ્,

ભારત દેશ અને ગુજરાત રાજ્યમાં ભારતીય જનતા પાર્ટી ની સરકારના વિકાસના કામો તેમજ સિદ્ધપુરના ધારાસભ્ય અને પૂર્વ કેબિનેટ મંત્રી શ્રી બલવંતસિંહ રાજપુતે સિદ્ધપુર વિસ્તારમાં રોડ -રસ્તા, આરોગ્ય, શિક્ષણ અને સિદ્ધપુર વિસ્તારના પ્રાણ પ્રશ્ન એવા પાણીની સમસ્યા દૂર કરવા ગામે ગામ ના તળાવો ભરવા માટે જે પ્રયત્નો કરી સમસ્યાઓ ઉકેલી અને વિસ્તારમાં વિકાસને વેગવંતો બનાવ્યો છે તેનાથી અભિભૂત થયી પ્રેરણા મેળવી આ વિસ્તારના ઠાકોર સમાજના લવારા ગામના સરપંચ સહિત ના આગેવાનો મોટી સંખ્યામાં કોંગ્રેસને તિલાંજલી આપી. બલવંતસિંહ રાજપૂતના ના શુભ હસ્તકે ભારતીય જનતા પાર્ટીનો કેસરિયો ખેસ ધારણ કર્યા. નાગવાસણ ગામના વતની અને બહુજન સમાજવાદી પાર્ટી ના સિદ્ધપુર તાલુકા ના પૂર્વ પ્રમુખ શ્રી ગણેશભાઈ પરમાર પણ ભાજપાનો ખેસ ધારણ કરેલ છે. આ પ્રસંગે સિદ્ધપુર તાલુકા ભાજપના પ્રભારી શ્રી સતીશભાઈ ઠક્કર, સહપ્રભરી શ્રી વિરેશભાઈ વ્યાસ, તાલુકા ભાજપ પ્રમુખ શ્રી મુકેશભાઈ ચૌધરી સંગઠન ના મહામંત્રી તેમજ મોટી સંખ્યા માં તાલુકાના ભાજપ ના હોદેદારો અને કાર્યકરો હાજર રહ્યા

દુધરેજ વડવાળા મંદિર ખાતે હોળી મહોત્સવમાં સહભાગી બનતા નાયબ મુખ્યમંત્રી શ્રી હર્ષ સંઘવી

ગૌ-હત્યારાઓ સામે ઝીરો ટોલરન્સની નીતિ, છેલ્લા એક વર્ષમાં ૧૮થી વધુ ગુનેગારોને આજીવન કેદ સુધીની સજા ફટકારવામાં આવી

કમલમ્, સુરેન્દ્રનગર

નાયબ મુખ્યમંત્રી શ્રી હર્ષ સંઘવી સુરેન્દ્રનગરના શ્રી વડવાળા મંદિર, દુધરેજ ધામ ખાતે આયોજિત 'હોળી મહોત્સવ'માં સહભાગી થયા હતા. આ તકે તેમણે હરિદ્વાર કુંભ મેળામાં મહામંડળેશ્વર અને તાજેતરમાં શંકરાચાર્યની પદવીથી વિભૂષિત થયેલા શ્રી કનીરામ બાપુ તેમજ લઘુ મહંત શ્રી નાગરદાસ બાપુના ચરણોમાં વંદન કરી આશીર્વાદ પ્રાપ્ત કર્યા હતા. આ પ્રસંગે ઉપસ્થિત જનમેદનીને સંબોધતા નાયબ મુખ્યમંત્રીશ્રીએ જણાવ્યું હતું કે, મંત્રી તરીકે પદભાર સંભાળ્યાના બીજા જ દિવસે મેં ભગવાન વડવાળાના આશીર્વાદ લઈ ગૌમાતા અને ગૌભક્તોની રક્ષાનો સંકલ્પ કર્યો હતો. વધુમાં તેમણે ગૌરવભેર ઉમેર્યું હતું કે, રાજ્ય સરકાર ગૌ-હત્યા કરનારા તત્વો માટે અત્યંત કઠોર છે. સરકારના મક્કમ નિર્ધાર અને નક્કર કામગીરીના કારણે છેલ્લા એક વર્ષમાં ૧૮થી વધુ ગૌ-હત્યારાઓને ૭ વર્ષથી લઈને આજીવન કેદ સુધીની સજા અપાવવામાં આવી છે. વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીના માર્ગદર્શન હેઠળ ગુજરાતમાં થયેલી ગૌ રક્ષા સંબંધિત કામગીરી વિશે વાત કરતા જણાવ્યું કે ગૌ-હત્યા વિરોધી કડક કાયદો લાવીને સરકારે ગૌભક્તોની લાગણીનું સન્માન કર્યું છે. દુધરેજ યાત્રાધામના વિકાસ અંગે મહત્ત્વની જાહેરાત કરતા તેમણે વધુમાં જણાવ્યું હતું કે, મુખ્યમંત્રી શ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલના માર્ગદર્શન હેઠળ દુધરેજ ધામના વિકાસ માટે અગાઉ મંજૂર થયેલા સાડા ચાર કરોડ રૂપિયા ઉપરાંત, બીજા બે કરોડ રૂપિયા એમ કુલ ૬.૫૦ કરોડના વિકાસકામો સરકાર દ્વારા કરવામાં આવશે. વધુમાં તેમણે ઉપસ્થિત માલધારી ભાઈ-બહેનો અને ભક્તોને આહવાન કરતાં જણાવ્યું હતું કે, આપણે સૌ સાથે મળીને સનાતન શક્તિને વધુ મજબૂત કરીએ અને ગૌરક્ષાની નૈતિક જવાબદારી નિષ્ઠાપૂર્વક નિભાવીએ. આ તકે નાયબ મુખ્ય દંડક શ્રી જગદીશભાઈ મકવાણા, સાંસદ શ્રી બાબુભાઈ દેસાઈ, ધારાસભ્યશ્રી પી.કે.પરમાર, અગ્રણી સર્વે શ્રી હિતેન્દ્રસિંહ ચૌહાણ, હાર્દિકભાઈ ટમાલીયા, જિલ્લા કલેક્ટર શ્રી કે.એસ.યાજ્ઞિક, મ્યુનિસિપલ કમિશનર શ્રી નવનાથ ગ્વહાણે, જિલ્લા પોલીસ અધિક્ષક શ્રી પ્રેમસુખ ડેલુ તેમજ મોટી સંખ્યામાં સાધુ-સંતો અને ભક્તો ઉપસ્થિત રહ્યા હતાં.

કેન્દ્રીય મંત્રી ડૉ. મનસુખ માંડવિયાએ GPOA, નેતાજી નગર, નવી દિલ્હી ખાતે યુવા બાબતો અને રમતગમત મંત્રાલયની નવી ઓફિસનું ઉદ્ઘાટન કર્યું

કમલમ્,

કેન્દ્રીય યુવા બાબતો અને રમતગમત મંત્રી ડૉ. મનસુખ માંડવિયાએ જનરલપૂલ ઓફિસ એકમોડેશન (GPOA), નેતાજી નગર, નવી દિલ્હી ખાતે યુવા બાબતો અને રમતગમત મંત્રાલયની નવી ઓફિસનું ઉદ્ઘાટન કર્યુંહતું, જે મંત્રાલયના તેના નવા પરિસરમાં સ્થળાંતરને ચિહ્નિત કરે છે. આ પ્રસંગે, ડૉ. માંડવિયાએ મંત્રાલયના અધિકારીઓ અને સ્ટાફને તેમની શુભકામનાઓ પાઠવી હતી અને વિશ્વાસ વ્યક્ત કર્યો હતો કે સુઆયોજિત અને કાર્યકારી કાર્યસ્થળ રમતગમત વિકાસ અને યુવા બાબતોને લગતી મુખ્ય પહેલોના અમલીકરણમાં કાર્યક્ષમતા, સંકલન અને સુમેળમાં વધારો કરશે. યુવા બાબતો અને રમતગમત રાજ્ય મંત્રી રક્ષા ખડસેએ પણ નવી ઓફિસમાં ચાર્જ સંભાળ્યો હતો અને વ્યવસ્થિત અને આધુનિક કાર્યકારી વાતાવરણની પ્રશંસા કરી હતી. તેણીએ નવીકરણ કરાયેલ ફોકસ અને સમર્પણ સાથે મંત્રાલયના ઉદ્દેશ્યોને આગળ વધારવાની પોતાની પ્રતિબદ્ધતાની પુનઃપુષ્ટિ કરી હતી. ઉદ્ઘાટન સમારોહમાં સચિવ (રમતગમત), શ્રી હરિ રંજનરાવ; સચિવ (યુવા બાબતો), ડૉ. પલ્લવી જૈન ગોવિલ અને મંત્રાલયના વરિષ્ઠ અધિકારીઓ ઉપસ્થિત રહ્યા હતા.

ડાંગ દરબારના ભાતીગળ લોકમેળામા ડાંગના માજી રાજવીશ્રીઓની શૌર્યગાથા સાથે તેમની રાષ્ટ્રભક્તિને બિરદાવતા રાજ્યપાલશ્રી

પ્રાકૃતિક ડાંગ અભિયાનને સફળ બનાવી દેશ માટે પ્રેરણારૂપ બનવા બદલ રાજ્યપાલશ્રીએ ડાંગ જિલ્લાને અભિનંદન પાઠવ્યાં

કમલમ્, આહવા

અંગ્રેજોની આધિનતા નહીં સ્વીકારનારા ડાંગના રાજવીઓની શૌર્યગાથાનો ઉલ્લેખ કરીને, રાજ્યપાલ શ્રી આચાર્યદેવવ્રતજીએ ડાંગ દરબારના ઐતિહાસિક મહોત્સવમાં પધારેલા મહાનુભાવોનું સ્વાગત કરી, હોળી પર્વની શુભેચ્છાઓ પાઠવી હતી. ડાંગ દરબારના ઐતિહાસિક કાર્યક્રમ પ્રસંગે રાજ્યપાલશ્રીએ રામાયણનાં દંડકારણ્યનાં ડાંગનો ઉલ્લેખ કરી આ જિલ્લાના આદિવાસી સમાજની જીવનશૈલી, તેમનો પ્રકૃત્તિપ્રેમ, ક્લા વારસો વગેરેને જાણવાનો અને માણવાનો અણમોલ અવસર પુરો પાડતા ડાંગ દરબારની ઐતિહાસિક પૃષ્ઠભૂમિનો ઉલ્લેખ કર્યો હતો. રાજા-રજવાડાઓની માતૃભૂમિ પ્રત્યેની, દેશભક્તિની અપ્રતિમ ચાહનાને યાદ કરતા ડાંગ જિલ્લાના આ ઐતિહાસિક મહોત્સવને કારણે દેશની શૂરવીરતા, શૌર્યગાથા અને આદિવાસી ગૌરવને જાણવાનો અવસર પ્રદાન થાય છે તેમ પણ રાજ્યપાલશ્રીએ ઉમેર્યુ હતું. દેશના વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીએ આદિવાસી સમાજના ગૌરવપૂર્ણ યોગદાનને જન-જન સુધી પહોંચાડવાના ઉદ્દેશ્ય સાથે ભગવાન બિરસા મુંડાના જન્મદિવસને 'જનજાતીય ગૌરવ દિવસ' તરીકે ઉજવવાનું નક્કી કરી જનજાતિય સમાજને ગૌરવ અપાવ્યું છે તેમ રાજ્યપાલશ્રીએ જણાવ્યું હતું. આ ઉપરાંત પ્રધાનમંત્રી શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીના માર્ગદર્શન હેઠળ પ્રાકૃતિક કૃષિને પ્રોત્સાહન આપવા રાષ્ટ્રીય પ્રાકૃતિક કૃષિ મિશન શરૂ કરવામાં આવ્યું છે. સમગ્ર ગુજરાતમાં પ્રાકૃતિક ખેતીને જન આંદોલન બનાવવાનું અભિયાન વેગવંતું બન્યું છે. જેનો મુખ્ય ઉદ્દેશ્ય દેશના ખેડૂતો અને નાગરિકોને ઝેરમુક્ત આહાર પૂરો પાડી સ્વસ્થ રાખવાનો છે. ગુજરાત સરકારે ૫૦૦ ગામોને પ્રાકૃતિક ગામ બનાવવાનો નિર્ણય કર્યો છે. રાસાયણિક ખેતીના ગંભીર પરિણામો વિશે જાગૃત કરતા રાજ્યપાલશ્રીએ ઉમેર્યું કે, યુરિયા, ડીએપી અને ઝેરી જંતુનાશકોના અતિશય વપરાશથી જમીનના મિત્ર ગણાતા અળસિયા અને સૂક્ષ્મ જીવાણુઓ નાશ પામ્યા છે. જેના કારણે જ કેન્સર જેવી જીવલેણ બીમારીઓનું મૂળ કારણ બની રહ્યું છે. જો આ પદ્ધતિ ચાલુ રહેશે, તો ભવિષ્યમાં જમીન પથ્થર જેવી કઠણ થઈ જશે અને ખેતી માટે અયોગ્ય બની જશે. રાજ્યપાલશ્રીએ જણાવ્યું હતું કે, નિર્મળ જીવન જીવવા માટે પ્રાકૃતિક કૃષિ જ એકમાત્ર ઉપાય છે. ડાંગ જિલ્લો આજે દેશ માટે પ્રેરણારૂપ જિલ્લો બન્યો છે. આ જિલ્લામાં સંપૂર્ણ પ્રાકૃતિક કૃષિને પ્રોત્સાહન આપવામાં આવી રહ્યું છે. તેમજ ખેડુતો પણ મોટી સંખ્યામાં પ્રાકૃતિક ખેતી તરફ વળ્યાં છે. રાજ્યપાલશ્રીએ ડાંગના તમામ ખેડુતોને સરકારની યોજનાકીય લાભો લઈ, પ્રાકૃતિક કૃષિ ક્ષેત્રે આગળ વધવા જણાવ્યું હતું. તેમજ ડાંગના રાજાઓ અને સરપંચશ્રીઓને પણ પ્રાકૃતિક કૃષિને પ્રોત્સાહિત કરવા આહવાન કર્યું હતું. વાસુર્ણા રાજવી શ્રી ધનરાજસિંહ ચંદ્રસિંહ સૂર્યવંશીએ ડાંગ દરબારનાં ઐતિહાસિક કાર્યક્રમમા રાજ્યપાલશ્રીનાં આગમન પ્રસંગેની ખુશી વ્યક્તિ કરી રાજવીશ્રીઓના સન્માનની પરંપરા જાળવી રાખવા સરકારનો આભાર વ્યક્ત કર્યો હતો. વધુમાં તેમણે જણાવ્યું હતું કે, ડાંગ જિલ્લો જંગલથી શોભે છે. ડાંગ જિલ્લાના આદિવાસી પ્રકૃતિપૂજક છે. ત્યારે આ જંગલ અને પ્રકૃતિને બચાવનાર પાટીલ કારભારીની પ્રથા શરૂ કરવાં અને ડાંગનાં લોકોને ઘર આંગણે રોજગારી ઉપલબ્ધ કરવાં પ્રજાવતી અરજ કરી હતી. કાર્યક્રમના પ્રારંભે મહાનુભાવોનુ શાબ્દિક સ્વાગત કરતા જિલ્લા કલેક્ટર સુશ્રી શાલિની દુહાને સૌને 'ડાંગ દરબાર'મા હોળી પર્વની શુભકામનાઓ પાઠવી જણાવ્યું હતુ કે, બ્રિટિશ સમયથી અજેય રેહલા ડાંગનાં રાજવીશ્રીઓને ૧૮૪૨થી પોલિટિકલ પેંશન એનાયત કરવામાં આવે છે. જે પરંપરા આજે પણ જળવાયેલ છે. તા.૨૬ ફેબ્રુઆરીથી શરૂ થયેલ ઐતિહાસિક ડાંગ દરબારના મેળામાં ડાંગ ઉપરાંત નજીકના વલસાડ, નવસારી અને તાપી જિલ્લા સહિત મહારાષ્ટ્ર રાજ્યના પણ મોટી સંખ્યામાં લોકો મેળામાં આવી વ્યાપક ખરીદી તેમજ મનોરંજક રાઈડ્સ પણ માણી રહ્યાં છે. વધુમાં ડાંગ જિલ્લાની મહિલાઓ આત્મનિર્ભર બને તે માટે જિલ્લા વહીવટી તંત્ર દ્વારા ૪૫થી વધુ સખી મંડળના સ્ટોલ શરૂ કરવામાં આવ્યાં છે. જેમાં મહિલાઓને આત્મનિર્ભર બનાવની નેમ સાથે સ્વદેશી ચીજ વસ્તુઓનું વેચાણ કરવામાં આવી રહ્યું છે. જેને પણ અભૂતપૂર્વ પ્રતિસાદ મળી રહયો છે. સાથે જ ડાંગ દરબારના આ ભાતિગળ લોકમેળાને વધુ સફળ બનાવવા માટે જિલ્લા વહીવટી તંત્ર દ્વારા સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમો, મનોરંજનના કાર્યક્રમો, તેમજ મેળા દરમિયાન પોલીસ બંદોબસ્ત, સ્વચ્છતા અભિયાન, જાહેર શૌચાલયો અને પીવાના પાણીની વ્યવસ્થા, ટ્રાફિક નિયમન, સ્વદેશી ચીજવસ્તુઓનું વેચાણ, ટ્રાયબલ ફૂડ સ્ટોલ, પ્રદર્શની, આરોગ્ય કેમ્પ જેવા પ્રજાજનો માટેના કાર્યક્રમોનું આયોજન કરવામાં આવ્યુ છે તેમ કલેક્ટરશ્રીએ જણાવ્યું હતું. 'ડાંગ દરબાર' કાર્યક્રમમા વાસુર્ણા રાજવીશ્રીએ રાજ્યપાલશ્રીને ધનુષ્યબાણ તથા સાફો પહેરાવી સન્માનિત કર્યા હતાં. તથા ભીલ યોદ્ધાઓનું પુસ્તક અર્પણ કર્યુંહતું. જિલ્લા વહીવટી તંત્રે રાજ્યપાલશ્રીને સ્મૃતિભેટમા વારલી પેન્ટિંગ તથા તારપુ અર્પણ કર્યુ હતું. તો રાજ્યપાલશ્રીએ ડાંગનાં પાંચ રાજવીશ્રીઓને વિધિવત રીતે પાન સોપારી, શાલ, સ્મૃતિભેટ, સ્વર્ણમુદ્રા અને રાજકીય પેંશન અર્પણ કર્યુંહતું. આ સાથે જ રાજ્યપાલ શ્રીએ લોકભવન તરફથી પણ વિધિવત સ્મૃતિભેટ આપી રાજવીશ્રીઓનું યથોચિત સન્માન કર્યુ હતું. રાજ્યપાલ શ્રીના હસ્તે વર્ષ ૨૦૨૬ના ડાંગ દરબાર સાથે ડાંગના પાંચ રાજવીશ્રીઓ (૧) શ્રી કિરણસિંહ યશવંતસિંહ (ગાઢવી રાજ) ને વાર્ષિક રૂ.૧૩,૯૫,૨૬૧/-, (૨) શ્રી છત્રસિંગ ભવરસિંગ (આમાલા રાજ) ને વાર્ષિક રૂ.૧૪,૫૦,૩૨૬/-, (૩) શ્રી ધનરાજસિંહ ચંદ્રસિંહ સૂર્યવંશી (વાસુર્ણા રાજ) ને રૂ.૧૩,૦૫,૭૯૨/-, (૪) શ્રી તપતરાવ આનંદરાવ પવાર (દહેર રાજ) ને રૂ.૭,૭૧,૧૪૪/- તથા (૫) શ્રી ત્રિકમરાવ સાહેબરાવ (પીંપરી રાજ) ને રૂ.૮,૨૨,૬૨૧/- સહિત નવ નાયકો અને ભાઉબંધોને મળીને વાર્ષિક કુલ રૂપિયા ૬૭ લાખ, ૭૪ હજાર, ૨૭૮નું પોલિટિકલ પેન્શન એનાયત કરવામાં આવ્યું હતું. આહવાના રંગ ઉપવન ખાતે આયોજિત 'ડાંગ દરબાર'નાં સમારોહમા ડાંગી આદિવાસી લોક નૃત્ય, તથા હરિયાણી ઘુમ્મર નૃત્ય રજૂ થયુંહતું. આભારવિધિ જિલ્લા વિકાસ અધિકારી શ્રી કે.એસ.વસાવાએ આટોપી હતી. ઉદઘોષક તરીકે શ્રી વિજયભાઈ ખાંભુ, જીગ્નેશ પાટીલ તથા તેમની ટીમે સેવા આપી હતી. 'ડાંગ દરબાર'ના શાલિયાણા અર્પણ વિધિના કાર્યક્રમમા ડાંગ જિલ્લાના પાંચ રાજવીશ્રીઓ, જિલ્લા પંચાયત પ્રમુખ શ્રીમતી નિર્મળાબેન ગાઈન, ગુજરાત વિધાનસભાના નાયબ મુખ્ય દંડક શ્રી વિજયભાઈ પટેલ, ડાંગ જિલ્લા કલેક્ટર સુશ્રી શાલિની દુહાન, જિલ્લા વિકાસ અધિકારી શ્રી કે.એસ. વસાવા સહિત અધિકારી અને પદાધિકારીઓ, મહાનુભાવો, અગ્રણી નાગરિકો, વ્યકિત વિશેષ, સ્થાનિક પ્રજાજનો, સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમો રજૂ કરનારા કલાકારો, મીડિયાકર્મીઓ, અને ડાંગના દરબારીઓ વિગેરે ઉપસ્થિત રહ્યા હતા.

•Printer/Publisher/Owner & Editor : Mahesh N. Patel. •Printed At :-Capital Offset Plot No L 801/1, Gidc, Sector -28, Gandhinagar •Published - At A-3, Plot No R-13, Tanishq Complex, New Greencity, Sector-26, Gandhinagar (Gujarat) 382028